

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Α'.

“Όπου ἡ «Έκμεταλλευτική τοῦ Βορείου Πόλου Ἑταιρία» ἀπολύει κεραυνοβόλον ἔγγραφο ἀνά τὴν Οἰκουμένην.

— Οὕτω λοιπόν, κύριε Μάστων, ἰσχυρίζεσθε ὅτι οὐδεμία ποτὲ γυνὴ ἐφάνη ἱκανὴ νὰ συντελέσῃ

σχηματισμοῦ τοῦ ἐγκεφάλου αὐτῆς, συνάγομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει γυνὴ δυναμένη νὰ γείνη Ἀρχιμήδης καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον Νεύτων.

— “Ω! κύριε Μάστων, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ διαμαρτυρηθῶ ἐν ὀνόματι τοῦ φύλου μας...

— Φύλου τοσοῦτον μᾶλλον θελητικοῦ, μίστρες

“Ω! κύριε Μάστων, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ διαμαρτυρηθῶ.

εἰς τὴν πρόοδον τῶν μαθηματικῶν ἢ πειραματικῶν ἐπιστημῶν;

— Πρὸς μεγαλήν μου θλίψιν, ὀφείλω νὰ τὸ ὑποστηρίξω μίστρες Σκόρβιτ, ἀπεκρίθη ὁ Ι. Τ. Μάστων. Προθύμως παραδέχομαι ὅτι ὑπῆρξαν ἢ ὑπάρχουσι τινες γυναῖκες μαθηματικαὶ ἀξίαι λόγου μάλιστα ἐν Ῥωσσίᾳ, ἀλλὰ κρίνοντες ἐκ τοῦ

Σκόρβιτ, καθ' ὅσον δὲν εἶνε προσφεύς νὰ ἐπιιδῆ εἰς ὑψηλὰς μελέτας.

— Ὅθεν κατὰ τὴν γνώμην σας, κύριε Μάστων, ἐκ τῆς πτώσεως ἐνὸς μήλου, οὐδεμία γυνὴ θὰ ἠδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς νόμους τῆς παγκοσμίου βαρύτητος, ὡς ὁ διάσημος Ἀγγλος σοφός, κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος.

— Έκ τῆς πτώσεως μήλου, μίστρες Σκόρβιττ, μία μόνη ιδέα θά ἐγενῆτο εἰς τὴν κεφαλὴν γυναικός... νὰ τὸ φάγη... κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς προμήτορος Εὐας!

— Ἀς εἶνε! Βλέπω φανερά ὅτι μᾶς ἀπαρνῆσθε πᾶσαν ιδιοφυϊάν διὰ τὰ ὑψηλά μαθηματικά.

— Πᾶσαν ιδιοφυϊάν;... ὄχι βεβαίως, μίστρες Σκόρβιττ! Καὶ ὅμως ὀφείλω νὰ σᾶς φέρω τὴν ἐνστασιν ὅτι ἀφ' οὗτου ὑπάρχουσι κάτοικοι ἐπὶ τῆς Γῆς, ἐπομένως καὶ γυναῖκες, δὲν εὐρέθη ἀκόμη γυναικεῖος ἐγκέφαλος εἰς τὸν νὰ ὀφείλωμεν ἀνακάλυψιν τινα ἐπιστημονικὴν, ἀνάλογον πρὸς τὰς τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Εὐκλείδου, τοῦ Κέπλερ, τοῦ Λαπλάς.

— Τοῦτο δὲν εἶνε λόγος ἀποχρῶν μήπως τὸ παρελθὸν προδικάζει ἀμετακλήτως τὸ μέλλον;

— Χρ! ὅ τι δὲν ἐγένε ἐπὶ χιλιετηρίδας οὐδέποτε θά γείνη... ἀναμφιβόλως!

— Ὡστε βλέπω ὅτι πρέπει νὰ τὸ πάρωμεν ἀπόφασιν, κύριε Μάστων, καὶ ὅτι ἀληθῶς δὲν εἴμεθα καλαί!..

— Παρὰ μόνον εἰς τὸ νὰ εἴσθε καλαί!» ἀπεκρίθη ὁ Ι. Τ. Μάστων.

Εἶπε δὲ τοῦτο μεθ' ὅλης τῆς ἀξιερέστου φιλοφροσύνης, τὴν ὅποιαν δύναται νὰ διαθέσῃ σοφὸς χωμένος ὅλος εἰς τὰ χ καὶ τὰ ψ τῆς ἀλγέβρας.

Ἡ κ. Εὐαγγελία Σκόρβιττ ἤτο ἄλλως τόσον εὐμενῶς προδιατεθειμένη, ὥστε ἠρέσθη εἰς τὸ φιλοφρόνημα τοῦτο.

«Ἔστω, κύριε Μάστων, ὑπολαβοῦσα εἶπεν, ἄς μένη ἕκαστος ὅπου ἔλαχεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Καὶ σεῖς μέινετε, ὡς εἴσθε, λογιστικὸς ἀπαράμιλλος! Ἐπιδοθήτε δι' ὅλων τῶν δυνάμεων σας εἰς τὰ προβλήματα τοῦ κολοσσιαίου ἐκείνου ἔργου, εἰς τὸ ὅποιον οἱ φίλοι σας καὶ σεῖς μέλλετε νὰ ἀφιερῶσθε τὸν βίον σας ὅλον! Ἐγὼ δέ, καθῆκον ἔχω νὰ μένω «ἡ καλὴ γυνὴ», παρῆχουσα εἰς τὸ ἔργον σας τὴν χρηματικὴν μου ὑποστήριξιν...

— Διὰ τὴν ὅποιαν θά σᾶς εἴμεθα αἰωνίως εὐγνώμονες», ἀπάντησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων.

Ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιττ ἠρυθρίασεν καταγοητευμένη, διότι ἡσθάνετο ἂν μὴ πρὸς ὅλους τοὺς σοφοὺς ἐν γένει, τοῦλάχιστον ὅμως πρὸς τὸν Ι. Τ. Μάστωνα, παράδοξον ἀληθῶς συμπάθειαν. Μήπως ἡ καρδιά τῆς γυναικός δὲν εἶνε ἄβυσσος ἀνεξιχνίαστος;

Κολοσσιαία πραγματὶ ἦτον ἡ ἐπιχείρησις, διὰ τὴν ὅποιαν ἡ πλουσία αὕτη Ἀμερικανὴ χήρα εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ θυσιάσῃ σπουδαία κεφάλαια. Ἴδου δὲ τίς ἦτο αὕτη καὶ ὅποιος ἦτο ὁ σκοπὸς ὃν οἱ εἰσηγηταὶ αὐτῆς ἰσχυρίζοντο ὅτι θά ἐπετύγχανον.

Αἱ κυρίως λεγόμεναι ἀρκτικά χωρὰ περι-

λαμβάνουσι, κατὰ τὸν Μαλτεβρύν, τὸν Ῥεκλύ' τὸν Σαϊντ Μαρτὲν καὶ ἄλλους δοκιμωτάτους γεωγράφους:

Α'. Τὸ βόρειον Δέβων, δηλαδὴ τὰς ὑπὸ πάγου κεκαλυμμένας νήσους τῆς Βαφινείου θαλάσσης καὶ τοῦ Λαγκαστρείου πορθμοῦ.

Β'. Τὴν Βόρειον Γεωργίαν, ἣν σχηματίζουσιν ἡ χώρα τοῦ Βάγκς καὶ πολυάριθμοι νῆσοι ὡς ἡ Σαβίνη, ἡ Βυάμ Μαρτίνη, ἡ Γρίφιθ, ἡ Κορνουάλλη καὶ ἡ Βαρθούστη.

Γ'. Τὸ πολύνησον τοῦ Βάφιν Πάρου, περιλαμβάνον διαφόρους χώρας τῆς περὶ τὸν πόλον ἠπείρου, καλουμένας Κούμπερλανδ, Σούθαμπτων, Τζάμς Σόμμερσετ, Βουθία Φήλιξ, Μελβίλλη, καὶ ἄλλας τινὰς σχεδὸν ἀγνώστους.

Εἰς τὸ σύνολον τοῦτο, ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ ἐβδωμοκοστοῦ ὀγδοῦ παραλλήλου, ἡ μὲν στερεὰ ἔχει ἐμβαδὸν ἑνὸς ἑκατομμυρίου τετρακοσίων χιλιάδων, ἡ δὲ θάλασσα ἑπτακοσίων χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλίων. Ἐνδότερον τοῦ παραλλήλου τούτου, τολμηροὶ θαλασσοπόροι ἐκ τῶν νεωτέρων κατάρθωσαν νὰ εἰσχωρήσωσι μέχρι τῆς ὀγδοηκοστῆς τετάρτης μοίρας Βορείου πλάτους, ἀνακαλύπτοντες παραλίας τινὰς ἀποκρυπτομένας ὀπισθεν τῆς ὑψηλῆς σειρᾶς, τῶν παγοβούνων, ὀνοματίζοντες ἄγκρας, ἀκρωρείας, κόλπους καὶ ὄρμους τῶν ἀπεράντων ἐκείνων χωρῶν, αἵτινες δύναται νὰ κληθῶσι αἱ ὄρειναι τοῦ πόλου χωρὰι. Ἀλλὰ πέραν τῆς ὀγδοηκοστῆς τετάρτης εἶνε τὰ ἀπόρητα, τὰ ἀσυμπλήρωτα τῶν γεωγραφικῶν πινάκων χάσματα, οὐδεὶς δὲ γινώσκει ἀκόμη ἂν ἡ ἀπροσπέλαστος τῶν πάγων τοῦ Βορείου πόλου σωρεῖα ἀποκρύπτει ἐπὶ ἐκτάσει εἰς μοιρῶν στερεῶν ἢ θαλάσσης.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 189.. ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς συνέλαβεν ὄλους ἀπροσδοκῆτως τὴν ιδέαν τοῦ νὰ προτείνῃ τὴν διὰ δημοπρασίας ἐκποίησιν τῶν περὶ τὸν πόλον μήπω ἀνακαλυφθεισῶν χωρῶν, τῶν ὁποίων τὴν παραχώρησιν ἐξήτει ἀρτισύστατος τις Ἀμερικανικὴ ἔταιρία, σκοποῦσα τὴν πρόσκτησιν τοῦ σκουφεοειδοῦς ἄκρου τμήματος τοῦ Βορείου πόλου. Καὶ εἶχε μὲν κανονισθῆ πρό τινων ἐτῶν ὑπὸ τῆς ἐν Βερολίνῳ συνδιασκεψέως δι' εἰδικοῦ κώδικος ὁ τρόπος, καθ' ὃν αἱ μεγάλαι δυνάμεις νὰ σφετερίζονται ξένας χώρας ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀποικισμοῦ ἢ δημιουργίας ἀγορῶν καὶ καταναλώσεως τῶν ἐμπορευμάτων αὐτῶν. Ἀλλ' ἐν τῇ προσκειμένῃ περιπτώσει αἱ διατάξεις τοῦ κώδικος ἐκείνου ἐφαίνοντο ἀνεφάρμοστοι, διότι αἱ πολιτικαὶ χωρὰι εἶνε ἔρημοι. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ εἰς οὐδὲνα ἀνήκον ἀνήκει ἐξ ἴσου εἰς πάντας, ἡ νέα ἔταιρία δὲν ἤξισεν νὰ «καταλάβῃ» ἀλλὰ νὰ «ἀγοράσῃ νομίμως» πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρὰ τρίτων διεκδικήσεως ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις δι' οἰονδήπο-

τε σχέδιον καὶ δι' αὐτὰ τὰ παρατολμώτατα καὶ σχεδὸν ἀπραγματοποίητα εὐρίσκονται ἀνθρωποὶ ἐξιχνιάζοντες τὴν πρακτικὴν χρησιμότητα αὐτοῦ, εὐρίσκονται δὲ καὶ κεφάλαια πρὸς πραγμάτων τῶν του. Κατεδείχθη τοῦτο πρό τινων ἐτῶν, ὅτε ὁ Τηλεβολικὸς Σύλλογος (Gun Club) τῆς Βαλτιμόρης συνέλαβε τὴν ιδέαν νὰ ἐξακοντίσῃ ἐν βλῆμα εἰς τὴν Σελήνην ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ συστήσῃ ἄμεσον συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ ἡμετέρου δορυφόρου. Ἀμερικανοὶ ἐπιχειρηματὶα δὲν ἦσαν οἱ καταβαλόντες τὰ ὑπέρογκα ποσά, τὰ ὅποια ἐχρειάζοντο διὰ τὸ ἀξιωματικόν ἐκεῖνο ἐπιχείρημα; Ἡ δὲ ἐπιτυχία τοῦ ἐπιχειρήματος δὲν ὀφείλεται εἰς τὰ δύο μέλη τοῦ ἐν λόγῳ Συλλόγου, τὰ τολμήσαντα ν' ἀψηφήσωσι τοὺς κινδύνους τοῦ ὑπερανθρώπου ἐκείνου πειράματος; (1)

Ἄν ἄλλος τις Λεσέψ προτείνῃ ποτὲ νὰ ὀρυξῇ διώρυγα διασχίζουσαν τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ μέχρι τῶν Σινικῶν θαλασσῶν—ἂν μεγαλοφυῆς τις φρεατωρύχας ζητήσῃ νὰ διατρήσῃ τὴν γῆν μέχρι τῶν ἐγκάτων αὐτῆς, ὅπως ἀνιλήσῃ πῦρ ἐξ αὐτῆς τῆς κεντρικῆς του ἐστίας—ἂν μεγαλεπίβολός τις ἠλεκτρικὸς διανοητὴ νὰ συγκεντρώσῃ ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆνης σφαῖρας διεσκορπισμένα ἠλεκτρικὰ ρεύματα, ὅπως ἐξ αὐτῶν παραγάγῃ ἀνεξάντλητον πηγὴν φωτός καὶ θερμότητος—ἂν τολμηρὸς τις μηχανικὸς συλλάβῃ τὴν ιδέαν ν' ἀποθηκεύσῃ ἐν εὐρυτάταις δεξαμεναῖς τὸ πλεονασμα τῆς θερμῆς θερμοκρασίας, ὅπως τὸ ἀποδίδῃ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ψύχους μαστιζόμενας ζώνας—ἂν ἐξοχὸς τις ὑδραυλικὸς δοκιμάσῃ νὰ χρησιμοποίησῃ τὴν δύναμιν τῶν πλημμυρίδων πρὸς παραγωγὴν κατὰ βούλησιν θερμότητος τῆς ἐργασίας—ἂν ἀνώνυμοι ἢ ετερόρρυθμοι ἔταιρίαὶ συσταθῶσι πρὸς ἐκτέλεσιν ὁσωνδήποτε τοιούτων σχεδίων,—οἱ Ἀμερικανοὶ πῶτοι θά σπεύσωσι νὰ ἐγγραφῶσι μέτοχοι, καὶ δολλαρίων χεῖμαρροι θά χυθῶσι εἰς τὰ ταμεῖα τῶν ἑταιριῶν, καθὼς τὰ ρεύματα τῶν μεγάλων ποταμῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς χύνονται καὶ χάνονται εἰς τοὺς ὠκεανούς.

Ὅθεν εὐνόητον εἶνε ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη εἶχεν ἐκτακτικῶς ἐξαφθῆ ἐπὶ τῇ ἀλλοκότῳ ἂν μὴ τι πλέον ἀγγελίᾳ, ὅτι αἱ ἀρκτικά χωρὰ ἐμελλον νὰ κατακυρωθῶσι ἐπὶ δημοπρασίας εἰς τὸν τελευταῖον ὑπερθεματιστὴν. Ἀλλως δέ, οὐδεμία δημοσία ἐγγραφὴ εἶχε προκηρυχθῆ ὑπὸ τῆς συσταθείσης ἑταιρίας, διότι φαίνεται ὅτι ἐκείνητο ἤδη αὕτη τ' ἀναγκαιοῦντα κεφάλαια πρὸς ἀγορὰν τῶν χωρῶν ἐκείνων. Ἐνδεχόμενον νὰ ἐξη-

τοῦντο ἀργότερα, προκειμένου περὶ χρησιμοποίησεως τῶν χωρῶν, αἵτινες διὰ τῆς δημοπρασίας ἐμελλον νὰ περιέλθωσι εἰς τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα τῆς ἑταιρίας.

Ἡ χρησιμοποίησις ὅμως κτημάτων ἐν τῷ Βορείῳ πόλῳ φαίνεται τῇ ἀληθείᾳ ὡς ιδέα, ἡ ὁποία μόνον εἰς ἐγκεφάλους φρενοβλαβῶν ἦτο δυνατόν νὰ φυτρώσῃ.

Καὶ ὅμως τὸ σχέδιον τοῦτο ἦτο σοβαρώτατον! Πρὸς πᾶσας τὰς ἐφημερίδας τῶν δύο ἡμισφαιρίων, πρὸς ἐφημερίδας εὐρωπαϊκὰς, ἀφρικανικὰς, ὠκεανικὰς, ἀσιατικὰς συγχρόνως πρὸς τὰς ἀμερικανικὰς, ἀπεσταλῆ δὴλώσις, τὴν ὁποίαν πῶτος κατάρθωσε νὰ δημοσιεύσῃ ὁ Κήρυξ τῆς Νέας Ὁρῆκς οἱ δὲ ἀπειράριθμοι συνδρομηταὶ τῆς ἐφημερίδος ταύτης τοῦ Γόρδων Βένεττ ἀνέγνωσαν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 7 Νοεμβρίου 189.. τὴν ἀκόλουθον διακήρυξιν, ἥτις τάχιστα διαδοθεῖσα, ποικιλοτρόπως ἐσχολιάσθη ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν βιομηχάνων.

Διακήρυξις πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Γῆς.

«Αἱ χωρὰι τοῦ Βορείου Πόλου αἱ κείμεναι ἐκείθεν τῆς 84ης μοίρας Β. πλάτους μένουσιν εἰσὲτι ἀνεκατάλλετοι, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ἀνεκαλύφθησαν ἀκόμη.

» Διότι πραγματὶ τὰ ἀκρότατα ὄρια μέχρι τῶν ὁποίων ἠδυνήθησαν νὰ προσεγγίσωσι μέχρι τοῦδε θαλασσοπόροι διαφόρων ἐθνικοτήτων, εἶνε τὰ ἐπόμενα:

» 82^ο 45', ὅπου ἐφθασεν ὁ Ἀγγλος Πάρου κατ' Ἰούλιον τοῦ 1847, ἐπὶ τοῦ 28^{ου} δυτικοῦ μεσημβρινοῦ, πρὸς Β. τῆς Σπιτζβέργης.

» 83^ο 20 . 28' ὅπου ἐφθασεν ὁ Ἀμερικανὸς Μάρκχαμ, παρακολουθῶν τὸν ἄγγλον σὲρ Τζῶν Γεώργιον Νάρες, κατὰ Μάϊον τοῦ 1876, ἐπὶ τοῦ 5^{ου} δυτικοῦ μεσημβρινοῦ, πρὸς Β. τῆς χώρας Γρίνελ.

» 83^ο 35' ὅπου ἐφθασαν οἱ Ἀμερικανοὶ Λοκγούδ καὶ Βράινερ, παρακολουθοῦντες τὴν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Γρήλυ ἀμερικανικὴν ἀποστολήν, κατὰ Μάϊον τοῦ 1882, ἐπὶ τοῦ 45^{ου} Δ. μεσημβρινοῦ, πρὸς Β. τῆς χώρας τοῦ Νάρες.

» Ὅθεν ἡ χώρα ἡ περιλαμβανομένη ἀπὸ τῆς 84ης μοίρας μέχρι τοῦ πόλου, ἔχουσα δηλονότι ἐκτασιν εἰς μοιρῶν, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀνήκουσα εἰς ἀδικαιρέτου εἰς τὰ διάφορα κράτη τῆς Γῆς καὶ ὡς φύσει ἐπιδεκτικὴ νὰ καταστῆ ἀντικείμενον ἰδιωτικῆς κτήσεως διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ.

» Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, πᾶς εἰς ἀδικαιρέτου συγκύριος κτήματός τινος δικαιούται νὰ προκαλέσῃ τὴν διανομὴν αὐτοῦ, αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, συμφῶνως πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἔσχον τὴν πρωτοβουλίαν νὰ προκαλέσωσι τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῆς ἐν λόγῳ ἰδιοκτησίας.

(1) Ὁ συγγραφεὺς ὑποκρίσεται τὴν ὑπόθεσιν ἄλλου αὐτοῦ μυθιστορηματος, τοῦ ἐπιγραφόμενου «Ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν σελήνην», ἐν ᾧ ἑτάριοι τοῦ Τηλεβολικοῦ συλλόγου ἐγκλινομένοι ἐν τερρασίῳ βλήματι ἐξακοντισθέντι ἀπὸ τῆς γῆς φθάνουσι μέχρι τῆς σελήνης καὶ περιεργάζονται αὐτήν. Σ. τ. Μ.

» Συνέστη δ' ἐν Βαλτιμόρη Ἑταιρία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐκμεταλλευτικὴ Ἑταιρία τοῦ Βορείου Πόλου» (North Polar Practical Association), ἣτις ἀντιπροσωπεύουσα ἐπισήμως τὴν ἀμερικανικὴν ὁμοσπονδίαν, προτίθεται ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐν λόγῳ χώραν, δυνάμει πράξεως νομίμως καταρτισθεσμένης καὶ παρεχούσης αὐτῇ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα κυριότητος ἐπὶ τῶν ἡπείρων, νήσων, νησίδων, βράχων, θαλασσῶν, λιμνῶν, ποταμῶν καὶ ῥυακίων. Ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὴν σήμερον τὸ κατὰ τὸν Βόρειον πόλον ἀκίνητον κτῆμα, καὶ ἐν ὅσῳ τοῦτο εἶνε κεκαλυμμένον ὑπὸ τῶν πάγων, καὶ μετὰ τὴν τῆξιν αὐτῶν.

» Εἰδικῶς γνωστοποιεῖται ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς κυριότητος δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ ποτε ἐπὶ ἀκυρότητι, καὶ καθ' ἣν ἀκόμη περιπτώσιν μεταβολαὶ οἰασδῆποτε φύσεως, ἢ ἕτερον τροποποίησιν τὴν γεωγραφικὴν ἢ μετεωρολογικὴν κατάστασιν τῆς γηίνης σφαίρας.

» Φέρεται δὲ τοῦτο εἰς γνῶσιν τῶν κατοίκων ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων, εἰδοποιουμένων συνάμα ὅτι πάντα τὰ κράτη εἰσὶ δεκτὰ νὰ συμμετάσχῃ τοῦ πλειστηριασμοῦ, ὅστις θέλει κατακυρωθῆ ὑπὲρ τοῦ τελευταίου ὑπερβεματιστοῦ.

» Ἡμέρα τοῦ πλειστηριασμοῦ προσδιωρίσθη ἢ 3 Δεκεμβρίου ἐνεστώτος ἔτους, τόπος δὲ ἡ αἴθουσα τῆς τῶν πλειστηριασμῶν ἐν Βαλτιμόρη τῆς πολιτείας Μαρυλάνδης ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς.

» Δι' ἐκτενεστέρως πληροφορίας ἀπευθυντέον πρὸς τὸν Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ, προσωρινὸν πράκτορα τῆς Ἑταιρίας ἐν Βαλτιμόρη, Ἄνω ὁδός, ἀρ. 43. »

Ἡ διακήρυξις αὕτη ἠδύνατο μὲν νὰ ἐκληφθῆ ὡς παράλογος, ἀλλ' ἀναντιρρήτως ἦτο σαφεστάτη ἄμα καὶ εἰλικρινεστάτη. Ἡ δὲ ὑπὸ τῆς ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως γενομένη ἐκ τῶν προτέρων ἐχώρησις τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐπὶ τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν εἰς τὴν ἑταιρίαν, ἐν περιπτώσει κατακυρώσεως εἰς αὐτήν, προσέδιδεν εἰς τὸ πρᾶγμα πολλὴν σπουδαιότητα. Καθόλου ὁμῶς ἀντίθετοι ἐπεκράτουν γνῶμαι περὶ αὐτοῦ. Ἄλλοι μὲν ἐπέμενον ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἦτο ἐκ τῶν τερατωδῶν ἐκείνων ἀμερικανικῶν ἀγυρτειῶν, αἵτινες δὲν θὰ ἔφθανον εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τελειοποιήσεως, ἐν τῷ Ἀμερικανικῷ τύπῳ, ἰδίως ἂν ἡ ἀνθρωπίνη εὐπιστία δὲν ἦτο ἀνεξάντλητος. Ἄλλοι ὁμῶς ἐφρόνουν ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἤξιζε τὸν κόπον νὰ μελετηθῆ σοβαρῶς, προβάλλοντες πρωτίστως τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα,

ὅτι ἡ νέα Ἑταιρία δὲν ἀπεπειράθη ποσῶς ν' ἀμέλξη τὰ βαλάντια τοῦ κοινοῦ, διὰ τῶν ἰδίων τῆς κεφαλαίων καὶ μόνων ἀξιοῦσα ν' ἀποκτήσῃ τὰς πολιτικὰς ταύτας χώρας. Ὄντως δὲ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἐγένετο ἐνέργεια πρὸς διοχέτευσιν εἰς τὰ ταμεῖα τῆς τῶν δολλαρίων, τῶν τραπεζικῶν γραμματίων, τοῦ χρυσοῦ ἢ τοῦ ἀργύρου, εὐαπατήτων κεφαλαίουχων.

Οἱ δὲ πλείοτερον ἐμβαθύνοντες εἰς τὰ πράγματα ἀπεφαίνοντο ὅτι συμφερότερον καὶ ἀπλούστερον ἦτο διὰ τὴν ἑταιρίαν νὰ δημιουργήσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου καταλαβόντος, λαμβάνουσα κατοχὴν τῆς χώρας ταύτης, ἀντὶ νὰ προκαλῆ τὴν διὰ δημοπρασίας πώλησιν. Ἀλλὰ ἀκριβῶς εἰς τοῦτο ἐνέκειτο ἡ δυσκολία, ὅτι μέχρι τοῦδε ὁ Πόλος ἕθεωρεῖτο ἀπρόσιτος εἰς τὸν ἀνθρώπον. Ὅθεν τοῦτου ἕνεκα οἱ ἐκδοχεῖς τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἠξίουσαν, ἂν εἰς τὴν κυβέρνησιν ταύτην περιήρχετο ἡ κυριότης τῶν Πολικῶν χωρῶν, νὰ ἔχῃσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν συμβόλαια ἐν τάξει συντεταγμένα διὰ νὰ μὴ ἀμφισβητηθῆ βραδύτερον παρ' οὐδενός τὸ δικαίωμά των. Ἄδικον θὰ ἦτο νὰ κατακριθῶσι διὰ τοῦτο. Ἐνήργουν μετὰ περισκέψεως, εἰς τὴν συνομιλοῦσιν δὲ τοιοῦτου εἶδους ὑποχρεώσεων ἕκαστος δικαιούται ν' ἀπαιτῆ πᾶσαν νόμιμον ἀσφάλειαν.

Ἐπειτα ἡ διακήρυξις περιεῖχε καὶ ὄρον τινὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν ἐπιχείρησιν ἀπὸ τοῦ ἐν μέλλοντι κινδύνου. Ὁ ὄρος οὗτος, ἐπιδεκτικὸς πολλῶν καὶ ἀντιφατικῶν ἐρμηνειῶν, διότι καὶ οἱ ὀξυδερκέστατοι ἠδυνάτουν νὰ διαγνώσῃσιν τὴν ἀκριβῆ αὐτοῦ ἔννοιαν, ἦτο ὁ ὀρίζων «ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς κυριότητος δὲν ἠδύνατο νὰ προσβληθῆ ποτε ἐπὶ ἀκυρότητι καὶ καθ' ἣν ἀκόμη περιπτώσιν μεταβολαὶ οἰασδῆποτε φύσεως ἢ ἕτερον τροποποίησιν τὴν γεωλογικὴν ἢ μετεωρολογικὴν κατάστασιν τῆς γηίνης σφαίρας.»

Τὶ ἐσήμαινον ἄρα γε ἡ φράσις αὕτη; Τίς ἦτο ἡ περίπτωση, τὴν ὑποίαν προέβλεπε; Πῶς ἦτο δυνατόν ποτε ἡ Γῆ νὰ ὑποστῆ μεταβολὴν ἐπιρραζούσαν τὴν γεωγραφικὴν καὶ τὴν μετεωρολογικὴν αὐτῆς κατάστασιν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐκπλειστηριαζόμενας χώρας;

«Προφανῶς, ἔλεγον οἱ ἐξυπνότεροι κατὰ τι θὰ ὑποκρυπτεται εἰς ταῦτα. »

Αἱ ἐρμηνεῖαι λοιπὸν ἐδίδαν καὶ ἐπαίρναν, παρέχουσαι εὐρὺ στάδιον εἰκασιῶν εἰς τοὺς ἐπιστήμονας καὶ τοὺς περιέργους.

(Jules Verne)

Ἔπεται συνέχεια

ΕΝΑΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΓΕΝΕΑΣ

Ἦστερ' ἀπ' τὴ μαύρη καὶ σκοτεινὴ νύχτα τῆς, ἡ Ῥωμησοῦνη μας εἶδε μιᾶς γενεᾶς γλυκοχαράμματα, κ' ὕστερ' ἀπ' τῆ χρυσοῦ ἐκείνη χαραυγῆ, ἦλθε σιγὰ σιγὰ καὶ ἡ μέρα τῆς. Μέρα ὁμῶς συννεφιασμένη, ψυχρὴ καὶ συλλογισμένη. Καὶ ἄλλος προβλέπει τώρα ἄνεμο, ἄλλος βροντὴς κ' ἀστροπελέκια, ἄλλος ἀντάρρα ποῦ θὰ μᾶς κρύψῃ γιὰ πάντα τὸν ἥλιο καὶ θὰ μᾶς ἔχῃ νὰ τουρτουρίζουμε χωρὶς χαρὰ καὶ χωρὶς ἐλπίδα. Πῶς κατὶ θὰ μᾶς ἔλθῃ δὲν χρειάζεται σοφία νὰ τὸ μαντέψουμε. Ὁ ἀέρας μυρίζει ἄσχημα, μυρίζει μὲ συμπάθειο ψευτιά, ἄς τὸ ποῦμε καθαρὰ καὶ ῥωμαϊκῶς· ψευτιά μέσα σὲ κάθε στοιχεῖο τῆς ἐθνικῆς ἀτμοσφαιρας μας. Δὲν πιστεύουμε μήτε Θεὸ μήτε Διάβολο. Τὸν ἕνα γυρεύουμε νὰ τὸν ξεπεράσουμε ἐς τὴ σοφία, τὸν ἄλλον νὰ τὸν γελάσουμε. Ἐχομε τὸ προπατορικὸ δυστύχημα νὰ ἤμαστε παραπολύ ζυπνοὶ. Ὁ καθένας μας μεταχειρίζεται τὴ ζυπνάδα του γιὰ τὸν ἑαυτό του, κ' ἄς γείνη τὸ ἔθνος γῆς Μαδιὰμ. Ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος μᾶς στενοχωρεῖ καὶ ἡ συνείδησι ποῦ δὲν πᾶμε καλὸ δρόμο, καὶ πασχίζουμε νὰ σκεπάζουμε τὰ χάλια μας μὲ λογῆς λογῆς πασσαλείμματα· μὲ ἄλλους λόγους ὑποκρίσεις. Ὅλα μας εἶνε ἀσημασμένα καὶ χρυσομένα· μὰ ἀπὸ μέσα, τενεκέδες μονάχοι.

Ἄς μὴ τὰ πολυσκαλίζουμε τώρα. Πρέπει ὅλ' αὐτὰ νὰ γραφοῦν ξεχωριστὰ καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὴ μελέτη. Πρέπει νὰ παρατηρηθοῦν καλὰ αὐτὰ τὰ σύννεφα ποῦ μαζεύονται, αὐτὲς ἡ στάλας ποῦ πέφτουνε κάθε λίγο, αὐτὲς ἡ βροντὴς ποῦ βοῦζουν ἀπὸ μακρὰ. Ἴσως εἶνε γραμμένο νὰ κατέβῃ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐς τὸ κεφάλι μας. Τὸ κακὸ ὁμῶς εἶνε ποῦ σὰν κατέβῃ θὰ εὖρη τὰ παραθύρια μας ὀρθάνοιχτα, τὰ δώματά μας ἀκατρακύλιστα, καὶ τὸν καρπὸ μας ἀμάζευτο! Πρέπει νὰ βγῆ κανένας μεγαλόφωνος διαλαλητῆς ἐς τοὺς δρόμους μας, νὰ φωνάξῃ μὲ ὄλην τὴν δύναμι πῶς ἔρχεται μέγας κατακλυσμὸς καὶ νὰ προφυλαχτοῦμε, εἰδμὴ θὰ μᾶς πλακώσῃ τὸ τρομερὸ βέμμα του καὶ θὰ χάσουμε ὅλο μας τὸ ἔχει, ὅλα τὰ καλὰ ποῦ μᾶς ἀγοράσανε μὲ τὸ αἱμᾶ τους οἱ πατέρες μας. Ὡς τὴν ὥρα δὲν ἀκούστηκε ἀκόμα κανένας τέτοιος στεντόρειος Νέστορας. Ἴσως ἐς τὸ νῦν καὶ αἰεὶ πεταχτῆ ἐς τὴ μέση καὶ μᾶς γλυτώσῃ. Ἐχομε πολλοὺς ποῦ τὰ βλέπουνε, μὰ θέλουμε ἕναν νὰ μᾶς τὰ φωνάξῃ, ἐπειδὴ ὁ λαὸς θέλει φωνὴ ν' ἀκούσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τί τρέχει.

Ἄς τ' ἀφήσουμε λοιπὸν γιὰ μιὰ στιγμή, κ' ἄς πᾶμε πίσω μὲ τὸ νοῦ μας ἐς τὲς πρώτες ὥρες

ποῦ ἐγλυκόφεγγε ἡ παράξενη τούτη μέρα τῆς Ῥωμησοῦνης. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γράψουμε ὀλάκαυρη ἱστορία γιὰ νὰ παραστήσουμε τὴν εὐλογημένη ἐκείνη ἐποχῆ. Ἄν ἔχετε δικθεσι, ἠμποροῦμε νὰ πάρουμε ἕνα ἀπὸ τοὺς χίλιους κρυφούς καὶ ἀδόξους ἥρωας τῆς, — ὄχι ἐκείνους ποῦ πολεμήσανε μὲ τ' ἄρματα τους, ἐκείνους ξέρουμε, τοὺς ἐδοξάσαμε μ' ἕνα δύο στίχους, κ' ἄς τοὺς ἀφήσαμε ν' ἀποθάνουν τῆς πείνας οἱ πλείοτεροι! Θέλω νὰ πῶ τοὺς ἥρωας ἐκείνους, ποῦ μὲ τὴν φυλλάδα ἐς τὸ χέρι, καὶ μὲ τὸν πατριωτισμὸ ἐς τὴν καρδιά, πλημμυρούσανε ἀνατολὴ καὶ δύσι, καὶ διδάσκανε μικροὺς καὶ μεγάλους, τί εἶδος ἀναγέννησι εἶνε τούτη ποῦ μᾶς ἐφέρανε οἱ ἄλλοι παλληκαράδες τῆς φωτιᾶς καὶ τοῦ σπαθιοῦ. Αὐτοὶ εἶχαν προετοιμάσῃ τὰ χωράφια, ἐκείνοι ἤλθαν κ' ἐσπείρανε τὸ σπόρο. Ὁ σπὸρος αὐτὸς ἐφύτρωσε, ἐκαρποφόρησε, καὶ μᾶς διατήρησε ὡς τὴν ὥρα. Μαζὶ μὲ τὸν ἀληθινὸ καρπὸ ἐβγήκαν καὶ πολλὰ ἀγριόχορτα καὶ ζιζανια. Γι' αὐτὰ δὲν φταίει ὁ σπὸρος τῶν εὐλογημένων ἐκείνων ἀνθρώπων· ἄλλα εἶνε τὰ αἴτια, καὶ θ' ἀραδιασθῶνε κ' αὐτὰ μέσα ἐς τὸ κήρυγμα ποῦ θὰ μᾶς κάμῃ ὁ ἐθνικός ἐκείνος Μεσσίας, σὰν ἔλθῃ νὰ μᾶς τὰ ψάλλῃ καὶ νὰ μᾶς φέρῃ ἐς τὰ συλλογικά μας· ἂν μᾶς λυπηθῆ ὁ Θεὸς καὶ μᾶς τὸν στείλῃ πρὶν τὰ χάσουμε ὀλότελα.

Ἄς διαλέξουμε λοιπὸν ἕναν ἀπ' τοὺς ἀμέτρητους ἐκείνους ἐθνικοὺς ὀδηγούς καὶ συμβούλους ποῦ μᾶς παίρνανε μαρὰ παιδιὰ ἀπ' τὰ χέρια τῶν τουρκομαθημένων γωνιῶν μας καὶ μᾶς ξαναγεννοῦσανε. Ἄς πάρουμε ἕναν ποῦ ἐβλάστησε, ἀνθήσε, καὶ ἐμοσχομύρισε τὸν ἀέρα τριγύρω σὰν ἀφανέρωτη βιολέττα τοῦ βουνοῦ, καὶ ὄχι ἐς τὴν καθαυτὸ Ἑλλάδα, μόνον ἐς τὴν πεῖδὸ μεγάλην, καὶ τὴν πεῖδὸ κκοπαθισμένην. Αὐτὸς θὰ μᾶς πῆ τὴν ἱστορία ὅλων τῶν ἄλλων, καὶ ὄλης τῆς γενεᾶς ἐκείνης. Ὅσοι ἔχουν περασμένη τὴν πενηντάρρα θὰ θυμοῦνται τ' ὀλιγώτερο ἕνα τέτοιο πατριώτη, καὶ θὰ κρίνουν ἂν δὲν ἦτανε ὅλοι τοὺς τῆς ἴδιας θρησκείας ἱεραπόστολοι.

Δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὄνομα ὁ πατριώτης μας. Καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ποῦμε καὶ τὴν πατρίδα του. Φτάνει νὰ μάθουμε πῶς σὰν τὸν ἐκρατοῦσε ἐς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἡ μάγνα του, κρυμμένη μέσα ἐς τὸ κατώγι, μιὰ νύχτα τοῦ 21, πέρασε ἕνα βόλι κοντὰ ἀπ' τ' αὐτὶ του καὶ τὸν ἐτρόμαξε, ἐνὸς χρόνου μαρὸ. Ἡ μάγνα του δὲν ἔζησε νὰ τοῦ τὸ διηγηθῆ. Τοῦ τὸ διηγήθηκε ἡ ἀδελφὴ του, ποῦ τὸν ἀνάβρεψε.

Ἀναθράφηκε λοιπὸν ἐς τὸν τρόπον καὶ ἐς τὴν φρίκη τῶν «σεφεριῶν» καὶ ὄχι σὲ μέρος ποῦ «σηκωθήκανε» οἱ δικοί μας. Μὴδὲ κἀν τοὺς ἐπέρασε ἀπ' τὸ νοῦ τέτοιο πράγμα! Σὰν ἥσυχος καὶ ἀκκοκοὶ ἄνθρωποι ὅπου ἦταν, ἐπλερώσανε μὲ τὸν τόκο γιὰ τὸς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων. Ἐν ἀμαρτανίαις» καὶ αὐτοί, δὲν θενὰ πλερώνανε ἴσως περισσότερο!

Ὡραία ἐποχὴ μὰ τὴν ἀλήθεια γιὰ νὰ μεγαλώσῃ ἄνθρωπος καὶ νὰ σχηματίσῃ χαρακτηῖρα καὶ φρόνημα! Ὠραῖες κυριακὲς καὶ σκόδες, νὰ βγαίνῃ, λέει, καὶ νὰ πηγαίνῃ ἐς τὴν ἐκκλησίαν, ἐξῆ χρονῶ παιδί, μὲ ξουρισμένο κεφάλι καὶ μὲ μαθὶ σκούφο! Καὶ ὅμως σὰν τῶν ἄνθρωπος μέσα του, φαίνεται πῶς τίποτε δὲν τὸν σταματᾷ. Τῶν λοιπὸν μέσα του ὁ μικρός, σὰν πολλοὺς ἄλλους ποῦ γεννηθήκανε, μεγαλώσανε καὶ προκόψανε μέσα ἐς τὰ ἴδια βάσανα. Κ' ἔτσι, σὰν ἄλλαξε τὰ δόντια του, ἐμάθαινε τὸ ἀλφάβητο ἐς τὸ κελλί τοῦ παπᾶ Γεράσιμου, καὶ δὲν ἦταν μικροδουλειὰ καθὼς ποῦ τὸ μαθαίνανε τότες: πρῶτα ἀπ' τὸ Α ἐς τὸ Ω, ἔπειτα ἀνάποδα, καὶ ὕστερα α ω — β ψ — γ χ — καὶ πάει λέοντα! Ἄς ἔχει χάρη ὅμως καὶ ἐς τὸ ζῦλο ποῦ τὸν ἐφίλευε ὁ καλὸς ἐφημέριος σὰν δὲν ἤξερε τὸ μάθημά του.

Ἐνα χρόνο ἀκόμα, κ' ἐδιάβαζε τὸν α Ἀπόστολο. Σὰν νὰ λέμε, ἔμαθε τὰ μισὰ γράμματα τὰ ἄλλα μισὰ ἦταν τὸ ψαλτῆρι καὶ τ' ὀκτώηχι. Καὶ σὰν τὰ καλοχώνεψε κ' αὐτὰ, γέννηκε τὸ δεξιὸ χέρι τοῦ παπᾶ Γεράσιμου ἐς τοὺς ὄρθρους, γιὰ τὸ ξάψαλμο καὶ τὸ συναξαρι αὐτὸς τὰ διάβαζε.

Ἦταν ὅμως καὶ λιγάκι τυχερὸς ὁ ἥρωάς μας, ἐπεὶδὴ ἔτυχε νὰ ξεπέσῃ ἐς τὰ νερά ἐκεῖνα ἓνας γραμματισμένος μαθητὴς τοῦ «ἀγροματῶν φιλοσόφου» Βενιαμίν. Ὁ καλὸς αὐτὸς νησιώτης ἔκανε καὶ τὸ γιατρό, καὶ πρέπει νὰ ἤξερε ἀπὸ ὑγιεινῆ, ἐπεὶδὴ κάθε ἀρρώστια τὴν ἀπέδινε ἐς τὸ στομάχι, φυσικὰ πλεὶο χρῆσιμο ἀπ' τὰ ἀφαρμάκια» ποῦ πουλούσανε ἐς τὸ δρόμο οἱ «Κομπογιαννίτες» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κ' ἐφωνόσανε: «— Γιατρός καλός, γιατρικὰ καλὰ, γιὰ πάσα ντέρτι!»

Δὲν περιωρίσθηκε ὅμως ἐς τὴν ἰατρικὴν ὁ φίλος, μόν' ἔνοιξε καὶ σχολεῖο. Ὁ Δάσκαρος ὁ Χρυσολωρῆς, ὁ Δάσκαρος, καὶ οἱ ἄλλοι πατριάρχαι τῆς φιλολογικῆς τῶν σκοτεινῶν χρόνων μας ἐπαίρνανε κ' ἐδίνανε ἐκεῖ μέσα. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔμαθε κ' ὁ ἥρωάς μας ψάλλοντας νὰ διαβάξῃ τὸ περὶ φημο τοῦ Χρυσολωρᾶ «ἄκουσον, ὦ παῖ, τῆς ἐμῆς συμβουλῆς» κτλ. Ἐκεῖ ἔμαθε καὶ νὰ ὀρθογράψῃ κ' ὀρθρῶς λέγῃ κ' ὀρθρῶς, ἐπεὶδὴ μιὰ φορὰ ἔγραψε τὸ νομίζω μὲ η κ' ὁ καλὸς μας γιατροφιλόσοφος ἀμα τὸ εἶδε, τοῦ ἐκάθισε ἓνα χαστοῦκι λέγοντας ἀπανζήμιον, τὰ εἰς ἴσω, διὰ

τοῦ ἴωτα γράφονται». Αὐτὸ μᾶς τὸ διηγούταν ὕστερα μὲ πολὺ γούστο.

Ὡς τὰ 1832 ἐροδάνιζε κανόνες κ' ἐκοπάνιζε ῥήματα ὁ μικρός μας. Τὸ ἀγαπημένο τους κείμενο ἦταν ὁ χρητωμένος Λουκιανός, καὶ ἐπειδὴ τὰ μαθαίνανε ὅλα τότε ἀπ' ἔξω, ἐκατάντησε νὰ γείνῃ ὁ μαθητὴς μας ἓνα εἶδος φωγράφου, ποῦ μπορούσε νὰ σοῦ ξαναπῆ ὅλο τὸ «Ἐνύπνιον» ἀμα τὸν ἐκούριτιζες! φυσικὰ αὐτὴ ἡ δουλειὰ δὲν μπορούσε νὰ πάγῃ σὲ μικρός. Ἡ μάθησις τοῦ γιατροφιλοσόφου δὲν ἦταν ἀπεριόστη, καὶ δώδεκα χρόνων ἐπαράδωσε τὸ μικρὸ ἐς τὴν ἀδελφὴν του τελειόφοιτο.

Τότε ἄλλο ἐπάγγελμα ἀπὸ πραμματευτῶν δὲν συλλογιούντανε κανεὶς. Ἐπειτα ὁ μικρός μας εἶχε ὡς φαίνεται καὶ κάποια κλίσι πρὸς τὸ ἐμπόριο, γιὰ τὸ μακελειό, ἐκεῖ ποῦ κάθε ἀγοραστὴς ἔχωνε τὸ δάχτυλό του ἐς τὸ μέρος τοῦ κρεμαμένου ζώου ποῦ ἤθελε ν' ἀγοράσῃ, καὶ περίμενε τὴν σειράν του, αὐτὸς κατάφερνε πάντοτε νὰ βάζῃ ἐς τὸ χέρι τὸ κομμάτι ποῦ τοῦ παράγγελλε ἡ περίφημη μαγείρισα ἀδελφὴ του. Θὰ ἔμπαινε λοιπὸν σὲ κανένα ἐργαστήρι τοῦ χωριοῦ, κ' ἐκεῖ μέσα θάρχιζε καὶ θὰ τέλειονε ἡ ἱστορία του! Ἐνας του συγγενὴς ὅμως ἐς τὴν Σύρα, ποῦ ἐπλούτησε ἐκεῖ καθὼς ὅλοι ποῦ πῆγανε ἐς τὸ περιφημο ξερωνῆσι, ἔμαθε πῶς ὁ μικρός ἐξάδελφός του δὲν ἐκοιμότανε, καὶ πῶς θάπαινε τόπο ἐς τὸ μαγαζὶ του γράφει καὶ τὸν προσκαλεῖ ν' ἀλλῆ ἐς τὴν Σύρα. Αὐτὴ ἡ πρόσκλησι, Θεοῦ θέλημα καὶ κάμωμα, ἀποφάσισε τὴν τύχη του, καὶ καθὼς θὰ δοῦμε ἀργότερα, καὶ τὴν τύχη τῆς πατρίδας του.

Πῆρε λοιπὸν τὸ σεντοῦκί του, τὴν εὐχὴ τῆς ἀδελφῆς του, καὶ τὸ συντακτικὸ τοῦ — θαρρῶ πῶς ἦτανε τοῦ Βαρδαλάχου, — κ' ἔσυρε πρὸς τὸ πέλαγο μ' ἓνα καΐκι. Τὴν εἶδος ταξέιδι ἔκαμε δὲν μᾶς διηγῆθηκε, μᾶς εἶπε ὅμως πῶς ὡσοῦ νὰ φθάσῃ ἐς τὴν Σύρα ἔμαθε ἀπ' ὅξω τὸ Συντακτικὸ του! Θεὸς ξέρει τί καλὸ τοῦ κάμανε οἱ κανόνες ἐκεῖνοι! Ὅλα τὰ ἐκπαιδευτικὰ βιβλία τῶν καιρῶν τοῦ ἦτανε, καθὼς γνωρίζουμε, ἐς τὴν ἀρχαία γραμμῆνα. Ἄν ὄχι ἄλλο ὅμως, συνειθίζανε τοὺς νέους ἐς τὸ λεκτικὸ τῆς ἀρχαίας, καὶ ἴσως γι' αὐτὸ τὰ δασκαλόπαιδα τῆς γενεᾶς ἐκείνης ἐγνωρίζανε τὴν ἀρχαία, ἄν ὄχι ὡς ἐπιστήμη, τὴν ἐγνωρίζανε ὅμως ὡς γλῶσσα, καὶ τὴν ἐγράφανε μάλιστα. Θὰ πῆτε καλλι' ἄς ἔλειπε τόση σοφία αὐτὸ ἄλλο ζήτημα.

Ἐξῆ μῆνες ἔμεινε ὁ ξενιτεμένος νησιώτης μέσα ἐς τὰ βαρέλια καὶ τὰ σακούλια τοῦ συγγενῆ του. Αὐτὸς ἦτανε φυσικὰ εὐχαριστημένος ὄχι ὅμως καὶ ὁ μικρός. Ὁ μικρός ὠνειρεύτανε ἄλλα πράγματα τῆς νύχτες του τῆς περνοῦσε διαβάζοντας, τῆς μέρες ἀναστενάζοντας μέσα ἐς τῆς ἀποθήκες! Αὐτὸς ἤθελε νὰ μάθῃ γράμματα.

Καὶ ἄκουσε γιὰ τὸ γυμνάσιο καὶ γιὰ τὸ Γυμνασιάρχην τῆς Σύρας, καὶ ποῦ τοῦ ἐσάλεψε ὅλη τὴν πίστι καὶ εὐλάβεια ποῦ ἔτρεφε πρὸς τὸν γιατροφιλόσοφο τῆς πατρίδας του. Συλλογιζότανε λοιπὸν πῶς νὰ μπῆ κ' αὐτὸς ἐς τὸ Γυμνάσιο. Ἀπὸ δῶ εἶχε ἀπὸ κει εἶχε, εὐρῆκε τὸν τρόπο. Μιὰ πρωινὴ ἀφίνει ἓνα γραμματάκι ἀπάνω ἐς τὸ γραφεῖο τοῦ προστάτη καὶ συγγενῆ του. Ἦτανε μιὰ ἀναφορὰ ποῦ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ πάγῃ ἐς τὸ Γυμνάσιο, κ' ἔπειτα αὐτὸς νὰ τὸν ξεπληρώσῃ σὰν προκόψῃ. Ὁ προστάτης του, καλὸς ἄνθρωπος, ἐδιάβασε τὸ γράμμα, ἐσυγκινήθηκε, τὸν ἐφώνασε, κ' ἐσυμφώνησε νὰ τὸν βοηθήσῃ. Κ' ἔτσι γλύτωσε ὁ καλὸς μας μιὰ καὶ καλὴ ἀπ' τὸν «Κερδῶ», καὶ κολλήθηκε ἐς τὸ «Λόγιον Ἐρμῆ», — νὰ ποῦμε κ' ἐμεῖς τὸ αἰώνιο καὶ ἀτελεύτητο αὐτὸ ῥητό. —

Ἄς σταθούμε ὅμως ἐδῶ λιγάκι νὰ δοῦμε τί εἶδος ἀέρας φυσοῦσε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐς τὴν Σύρα.

Τὸ Γυμνάσιο τῆς Σύρας ἐς τὸν καιρὸ τοῦ Σερουῖου ἦτανε κέντρο ἑλληνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ὡς τόσο ὁ ἐνθουσιασμὸς τί δὲν κάνει! Αὐτὸς ἦτανε ὁ ἀληθινὸς βασιλεὺς τοῦ ἔθνους σὰν ἐπρωτοβῆκε ἐλεύθερο ἐς τὸν κόσμον. Αὐτὸς ἐκυβερνοῦσε τὴν Ἑλλάδα, τὴν Σύρα, τὸ Γυμνάσιό της καὶ τὸν ἔσοχον ἐκεῖνον Γυμνασιάρχην της. Σήμερα ἴσως δὲν θὰ μᾶς ἔκανε ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος. Τότες ὅμως ἦτανε ἴσα ἴσα ὁ τι ἤθελε ἡ ῥωμαιοσύνη ἄνθρωπος τῆς καρδιάς καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ῥήτορας καὶ ποιητῆς, τὸν κατακρίνανε μερικοὶ γιὰ τὴν ἀγαπῶσε παραπολὺ τὴν ῥητορικὴν, καὶ μετέδωσε τὴν ἀγάπην αὐτὴ καὶ ἐς τὴν νεολαία. Ἐκεῖνοι ὅμως ποῦ ἐκάμανε αὐτὴ τὴν ὄχι ἔτοπη κρίσι ἐλησμονήσανε πῶς αὐτὴ ἡ ῥητορικὴ ἐθαμματούργησε μέσα ἐς τὰ μακρινὰ καὶ ἀγνωρίστα τουροχώρια ποῦ σκορπισθήκανε κατόπι οἱ μαθηταὶ του. Σήμερα ὅλοι ξέρουμε πῶς μᾶς χρειάζεται παιδεία γιὰ νὰ πάμε ἐμπρὸς ἐς τὸν κόσμον. Κι' ὅσοι δὲν τὸ ξέρουνε, δὲν ἔχουν παρὰ νὰ κυττάζουν πῶς μᾶς ξεσλαβίζουν τὴν Ρούμελη οἱ καλοὶ γειτόνοι μας, καὶ θὰ τὸ μάθουν. Τότε ὅμως ἐχρησιζότανε ὁ κόσμος «κῆρυγμα» γιὰ νὰ τὸ χωρέσῃ ὁ νοῦς του, καὶ ν' ἀνοίγῃ τὰ πουγγιά του γιὰ σχολεῖα καὶ γιὰ δασκαλοὺς, μάλιστα ἐκεῖ ποῦ δὲν εἶχε Κυβέρνησι νὰ φροντίξῃ γιὰ τέτοια. Νὰ γιὰ τὴν ἐχρησίμεψε ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη, νὰ γιὰ τὴν ἐστάθη ἔθνικὸς εὐεργέτης ὁ Σερουῖος.

Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο φαίνεται πῶς σὲ κάθε φύλλου πῆδημα ἐβγαζάνε κ' ἓνα λόγο οἱ δασκαλοὶ. Τέτοιους λόγους πρέπει νὰ ἐβγαλε ὁ Σερουῖος ἀμέτρητους. Τὰ «Σικαλαθύρματά» του δὲν τοὺς ἔχουν ὅλους. Μέσα ἐς αὐτοὺς τοὺς λόγους ὁ διθύραμβος ἐπαράδωκεν μὲ τὰ ῥητο-

ρικὰ σχήματα, — ὁ Πίνδαρος μὲ τὸ Δημοσθένη. Τὸ ὄρος τοῦ ἦτανε ὑψηλό, δεσποτάδικο, ὅτι τέτοιο θέλετε. Ὁ ἦχος, ἡ μουσικὴ σειρά τῶν λόγων, ἐδίναν κ' ἐπαίρναν ἐς τὴν ῥητορικὴν του. Καὶ ἄν δὲν ἦτανε κάθε λέξι του βαμμένη μέσα ἐς τὸ αἷμα τῆς πατριωτικῆς καρδιάς του, θὰ καταντοῦσε ἴσως βαρετὸς μὲ τὰ μεγάλα του λόγια. Ἀλλὰ τὸ ἱερὸ ἐκεῖνο αἶσθημα τ' ἀγίαζε ὅλα, ἐνθουσίαζε καὶ τοὺς γέροντας ποῦ μόλις καταθέσανε τὰ ὄπλα, καὶ τοὺς νέους ποῦ βλέπαν ἀκόμα ν' ἀχνίζῃ τὸ αἷμα τῶν πατέρων τους.

Ἡ μεγάλη του μάθησι καὶ τὸ ἔκτακτό του μνημονικὸ φαίνονταν ἀπ' τ' ἀμέτρητα ῥητὰ ποῦ στολιζάνε τοὺς λόγους ἐκείνους. Ἐδιάλεγε τοὺς πεῖο βροντεροὺς στίχους τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Πινδαροῦ, καὶ μ' αὐτοὺς ἀρχίζε, ἐξακολουθοῦσε, κ' ἐτελείωνε τοὺς ἀτέλειωτους λόγους του. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἄκουες καὶ δικούς του στίχους, ἐπεὶδὴ καὶ ἐς τὴν στιχουργίαν δὲν πῆγαινε πίσω, στιχουργία φυσικὰ φορτωμένη μὲ ὅλα τὰ κουδούνια τῆς σχολῆς τῶν Σούτζων. Εἶχε δὲ καὶ δικίς του φιλοσοφικὲς γνώμες ὁ Σερουῖος, καὶ δὲν τῆς ἐκρυβε μὴδ' αὐτῆς. Παραδειγμα: δὲν παραδεχότανε τὴν θλάσι τοῦ φωτός. Ἐπρωτιμοῦσε τῆς ποιητικῆς θεωρίας τοῦ Σαιμπιέρου, καὶ τῆς ἐδίδασκε καὶ ἐς τὴν ψυχολογίαν του μ' ἓνα ἀκατανόητο πείσμα. Ἡ ψυχολογία του εἶνε ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλος ἓνα ἐγκώμιο τοῦ ἀγαπημένου του Πλάτωνος.

Ἐπιταῖ τοῦ τέλους

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΦΙΛΟΥ

Δι' κατωτέρω συγκινητικὰ σελίδας ἀπεσπάσθησαν ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Μισελῆ, δημοσιευθέντος πρὸ τινος ὑπὸ τῆς χήρας του. Ὁ περιώνυμος συγγραφεὺς συνεδέετο κατὰ τὴν νεότητά του δι' ἀδελφικῆς φιλίας μετὰ τινος συναδέλφου του ὀνόματι Ποανσῶ, ὅστις ἔνωρος ἀνθρώπη ὑπὸ φθίσεως. Τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ τὴν σπαρακτικὴν δόνησιν ἣν γασάνθη ἐπὶ τῆ ἀπώλειά του περιγράφει ἀπαραμίλλως εἰς τὰς σελίδας ταύτας τοῦ Ἡμερολογίου του.

Τετάρτη, 21. — Τὰ πάντα ἐτελείωσαν! Ὁ Ποανσῶν ἀπέθανε τὴν 14. Τὸν εἶδα τὴν Δευτέραν ἐνῶ μετέβαινα εἰς τὰς παραδόσεις μου καὶ ἐτρόμαξα διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν κατὰ τὴν νύκτα μεταβολὴν καὶ ἀλλοίωσιν τοῦ προσώπου καὶ τῆς χροιάς του. Ἐναγκασθῆναι νὰ πλησιάσω εἰς τὴν ἐστίαν διὰ ν' ἀποκρῶψω τὰ δάκρυά μου. Ἡ δεσποινὴς Ρουσῶ, ἣτις ἦλθε μετ' ὀλίγον, κατελήφθη ὑπὸ τῆς αὐτῆς συγκινήσεως. Ἐτρεμον μὴπως τὴν ἴδῃ κλαίουσιν καὶ προσεπάθουν, κατὰστίλας τὴν ταραχὴν μου, νὰ διακτῶ ξηρὰ τὰ ὄμματα καὶ γαλήνιον τὸ πρόσωπον. Καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην του ἐκράτουν εἰς χεῖρας βιβλίον μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι ἀνεγίνωσκον, πράγματι ὅμως ἡ προσοχὴ μου δὲν ἀπεσπᾶτο ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁσάκις ἦ-

νοιγε τούς ὀφθαλμούς του, τούς ἔστρεψε πρὸς ἐμέ. Ἡ στενοχωρία του ἦτο μεγίστη ἀνέπνεε μετὰ μεγάλης δυσκολίας.

Καθ' ἣν στιγμήν ἀπληρόμην, ἡ μήτηρ του τοῦ ἔδωκεν ἓν βαλάντιον. Τὴν νύχαιστίησε λέγων ὅτι θὰ τὸ ἔφερον ἐπ' αὐτοῦ εὐθὺς ὡς ἤθελε δυνηθῆ νὰ ἐξέλθῃ. Ἦθελεν ἄρα γε νὰ τὴν καθήσυχασῃ ἢ μήπως ἐτήρει μέχρι τῆς τελευ-

Πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς πενθίμου ταύτης ἐβδομάδος ἐχαράχθησαν τόσον βαθέως εἰς τὴν δυστυχῆ καρδίαν μου, ὥστε θὰ μείνωσιν ἐν αὐτῇ διὰ παντός.

Quamquam animus meminisse horret.....

εἰ καὶ τὸ πνεῦμά μου μετὰ τρόμου τὸ ἐνθυμείται. ὡς λέγει ὁ Βιργίλιος. Θὰ ἦτο ὅμως ἀνδρῖα, οὕτως εἰπεῖν, ἀν ἀπέφευγα ν' ἀνοιζώ

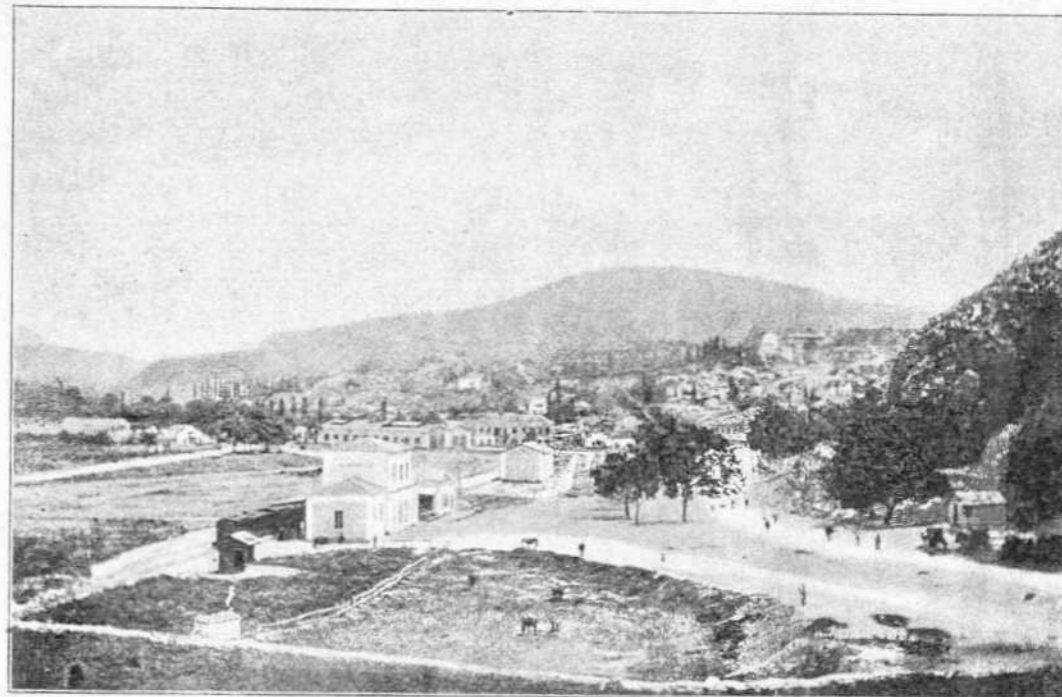
Ὁ Πόλος ἐθεωρεῖτο ἀπρόσιτος εἰς τὸν ἄνθρωπον. (σελ. 148)

ταίας στιγμῆς, ὡς ὄλοι οἱ φθισικοί, ἀκατανίκητον ἐλπίδα;... Μόνος ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει.

Ἐπανερχόμενος ἐκ τῶν παραδόσεών μου περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τὸν ἐπανεῖδον ἐπὶ τινὰς στιγμάς. Ὅτε τὸν ἀπεχαιρέτισα, μοὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα μετὰ πολλῆς ζωηρότητος, παρὰ τὴν συνήθειαν του καὶ ἔθλιψε τὴν ἰδικήν μου τρυφερώς. ... Ἦτο ὁ τελευταῖός του ἀποχαιρετισμός. Ἐξερχόμενος ἠρώτησα τὴν ἀδελφὴν του. « Πιστεύετε ὅτι ἔμπορεῖ νὰ συμβῇ τίποτε εἰς αὐρίον; » Μοὶ ἀπήντησεν: « Ὅχι. » Δὲν ἠδυνήθη νὰ προσθέσω λέξιν ἢ καρδίαν μου ὑπερέχειλιζεν.... Πρέπει ἄρα νὰ γράψω ὅ,τι ἐπηκολούθησεν:

παλιν τὴν πληγὴν Λοιπόν, σήμερον, Τετάρτην, οἱ μαθηταὶ ἐσχόλαζον ἕνεκα τῆς ἐπετειοῦ ἐορτῆς τοῦ δουκὸς τοῦ Βερρύ. Δυστυχῶς ὅμως παρὰ τὸ σύνθημα, εἶχα νὰ παραδώσω μάθημα πρὸς τὸν νέον Ρουσσὲλ μεταξὺ τῆς ὀγδόης καὶ τῆς ἐνάτης. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ μὲ ἀνεζήτητον πανταχοῦ ὅπου δὲν εὐρίσκωμην. Μόνον καθ' ἣν στιγμήν ἐξηρχόμην ἐκ τῆς κατοικίας τοῦ Βριάν λίαν ἀφηρημένος ἢ θυρωρός μοὶ εἶπεν: « Ἐνας φίλος σας εἶνε εἰς τὰ ὕστερα! »

Ἡ ὁμίχη μοὶ ἐφάνη ἔτι μᾶλλον πυκνουμένη, τὸ πᾶν μετεβλήθη. Ἐτρέξα χωρὶς νὰ σταματήσω ποσῶς. Ἐφθασα... Ἦτο ἄργά!

Ἡ ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ Ο ΣΙΑΦΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΑΥΠΑΓΙΟΥ

[Ἐκ φωτογραφίας τοῦ κ. Γ. Γουαρντοπούλου]

Εὔρον τὴν Βιργινίαν θρηνοῦσαν. « Ἄ, Θεέ μου!... » ὤρμησα πρὸς τὸν θαλάμον... δὲν ὑπῆρχε πλέον ὁ φίλος μου... Ἐβλεπα μόνον ἐν σώμα τὸ ὅποιον ἐφαίνετο κοιμώμενον. « Ἄ, κύριε! ἀπέθανε προφέρων τὸ ὄνομα σας. » Δὲν ἀντίειχον πλέον. Ἐλαβα τὴν χεῖρά του ἦτο ἀκόμη εὐκαμπτος καὶ ὑπόθερμος. Ἀλλὰ ποῦ ἦτο ἡ ψυχὴ ἐκεῖνη ἢ τόσον ἀγνή καὶ τόσον τρυφερά; « Καυμένο παιδί, καυμένο παιδί!... » μὲ αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα ἠδυνήθη νὰ τὸν ἀποκαλέσω. Καὶ τῶ ὄντι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἶχον ἀποκτήσῃ πρὸς αὐτὸν αἰσθήματα πατρός.

Ἐπρεπε τώρα νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς μητρὸς. Εὐρίσκετο εἰς τὸ προάστειον τοῦ Τάμπλ, παρὰ τῆ ἀδελφῆς της. Τὴν εὔρομεν πνιγμένην εἰς τὰ δάκρυα. Ἡ λύπη της ἔκκιε καὶ τὰ ἰδικὰ μας νὰ βεῦσῃ μὲ νέον ἀφθονίαν. Ὅτε εἰσῆλθον μὲ περιεπτύχη καὶ μὲ ἠσπασθῆ παραφόρος.

« Ὁ ἀγαπητὴ φίλε τοῦ υἱοῦ μου, θὰ εἶσαι τώρα ὁ ἰδικός μου φίλος. » Τρεῖς παιδιὰ, ἐξ ὧν μίαν κόρη, δὲν ἔκλειον ὀλιγώτερον ἀπὸ ἡμᾶς. Πολλάκις μοῦ ἤλθεν ἡ διαθεσις νὰ ὁρμήσω καὶ νὰ σφίξω εἰς τὰς ἀγκαλὰς μου τὰ ἀτυχῆ ἐκείνα μικρά. Πόσον χαρὴν τῆς μνήμης ἐκείνου, ἐμελλε νὰ μοῦ καταστῇ προσφιλὴς ὀλόκληρος αὐτὴ ἡ οἰκονόμεια!

Κατὰ τὴν ἐπικίνδον ἐπροφασίσθη ὅτι εἶχα νὰ δώσω εἰς τὴν Βιργινίαν τὰς διευθύνσεις μερικῶν ἀτόμων διὰ νὰ τὸν ἐπανάιδω παλιν,

πρὶν ἐπαναλάβω τὰς ἰδιαιτέρας μου παραδόσεις. Ὑπεσχέθη εἰς τὴν ἀδελφὴν του νὰ ἐπανέλθω διὰ ν' ἀγρυπνήσω τὴν νύκτα. Τὴν ἐσπέραν περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν, ἐνῶ ἠτοιμαζόμην ν' ἀναχωρήσω, ἐπειδὴ ἤμην σχεδὸν νῆστις, κατελήφθη ὑπὸ σκοτοδίνης καὶ ὑπὸ τοιαύτης ἀδιαθεσίας, ὥστε παρακαλέσα τὸν πατέρα μου νὰ μοῦ προσφέρῃ τὸν βραχίονα του ὅπως στηριχθῶ. Ἦθελε νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸς διὰ νὰ τὸν ἴδῃ διὰ τελευταίαν φοράν ἀκολουθῶν; ἠθέλησε καὶ αὐτὸς νὰ μείνῃ. Κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖς τῆς πενθίμου ταύτης νυκτὸς αἱ ἰδέαι μου διεδέχοντο ἀλλήλας μετ' ἄκρας βραδυότητος. Τόσον ἤμην σωματικῶς καταβεβλημένος καὶ τόσον τὸ ἠθικόν μου ἦτο συντετριμμένον, ὥστε παρὰ τὴν προσδοκίαν μου ἔπασχον ὀλιγώτερον ἐκ τῆς ὀλίψεώς μου. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ πατήρ μου εἰσῆλθεν ὅπως μᾶς ἀντικαταστήσῃ ἄλλ' ἐγὼ ἠρνήθη, ὅπως ἦτο εὐλογον. Πρὶν ἀποσυρθῆ, ἀνήγειρε τὸ σκέπασμα τὸ καλύπτον τὴν μορφήν του καὶ οἱ τρεῖς δὲ ἔστημεν παρατηροῦντες. Τὸ πρόσωπον εἶχεν ἐν τῷ θανάτῳ καλλονὴν ἐξαισίον. Τὸ δέριμα ὠχρότερον ἀφ' ὅσον ποτὲ ὑπῆρξεν, πλησίον εἰς τὴν μακρὴν κόμην του, ἀπετέλει τόσον ζωηρὰν ἀντίθεσιν, ὥστε ἀν δὲν ὑπῆρχεν ἡ γαληνὸς καὶ ἀγγελικὴ πραότης τῶν χαρακτηριστικῶν του, ἡ καλλονὴ αὐτῆ θὰ εἶχε τὸ τρομακτικόν.

Ὅτε εὐρέθη μόνος μετὰ τοῦ πατρός μου, προσεπάθησα ν' ἀποσιεῖω τὴν νύκην μου. Εἰς ἐσταυρωμένον καὶ ἐν ἀγγεῖον πλήρες ὕδατος

ήγιασμένου είχαν αποθεῖ ἐπὶ τοῦ στήθους του ἐμπροσθεν δὲ τῶν παραπετασμάτων τῆς κλίνης, ἅτινα ὁ πατήρ του ἐπανάλλειεν, ἕκαστε λαμπράς. Ἡ πένθιμος αὐτῆ διασκευὴ προσέθετεν ἀνεκφραστὸν τινα φρίκην εἰς τὴν θλίψιν μου. Μοῦ ἐνεποίει ἰδίως φοβεράν ἐντύπωσιν ἡ ἰδέα ὅτι τὸ ταλαιπώρον ἐκεῖνο σῶμα, τὸ πρὸ ὀλίγου ἀκόμη τόσον ἀπολαῦον περιποιήσεων, κατέκειτο νῦν ἐπὶ ἀχυρίνης στρωμνῆς, ἐν νυκτὶ τόσον παγερᾶ! Ὅπως ἀπαλλάξω τὸ πνεῦμά μου ἀπὸ τόσον ζοφερῶν εἰκόνων, εἰσῆλθον εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον καὶ ἐκεῖ, περισσότερον ὢν κύριος ἐμαυτοῦ ἔλαβα τὸν κάλαμον καὶ ἔγραψα πρὸς τὸν φίλον μου....

Δευτέρα ὥρα τῆς πρωίας.—Καυμένο παιδί! ἐξακολουθῶ τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο τὸ ὑπότιον ἤρχισα χάριν σοῦ. Μοὶ εἶνε ἀδύνατον μεθ' ὅλην αὐτὴν τὴν νεκρώσιμον διασκευὴν, νὰ πιστεῦσω εἰς τὸν θάνατόν σου, ν' ἀπαρνηθῶ πάσαν ἐλπίδα. Ὁ δίκαιος δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀπολεσθῆ ἐξ ὀλοκλήρου. Βεβαίως θὰ ἐπανιδώμεν ἀλλήλους. Ἀλλά πῶς γίνεται δύο ψυχαὶ αἰτινες ἀείποτε ἦσαν ἐν πνεύματι συνηνωμέναι, ν' ἀποχωρίζονται τόσον σκληρῶς; Διὰ τίνας μέσου τώρα δύναμαι νὰ συνενοθῶ μετὰ τῆς ἰδικῆς σου; Καὶ ὅμως ὑπάρχει. Ἄκουσέ με λοιπόν, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκησαι.

Ἄ! διατί νὰ μὴ ἐπωφεληθῶ περισσότερον σοῦ, τῆς φιλικῆς σου, τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, τοῦ ἀνεπιστρεπτέου ἀποπτόντος; Χθὲς ἀκόμη ἦσο ἰδικός μου. Ὁφείλον νὰ σε διαφιλονικῶ πρὸς τὸν θάνατον, νὰ σε σφίγξω καὶ νὰ μὴ σε ἀφήσω εἰμὴ ἀφοῦ ἠθέλην αὐτός σε παγῶσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Τὸ βλέμμα σου μὲ ἀνεζήτησε κατὰ τὰς τελευταίας σου στιγμᾶς. Μὴ βλέπων με, ἀπῆλθες ἴσως με τὴν πικρὰν σκέψιν ὅτι σε παρημέλουν. Ὡ, καυμένο μου παιδί!.... Ναί, ὅσον δύσκολον καὶ ἂν μοῦ ἦτο νὰ θραύσω τὴν ἀλυσίν μου, τὰ πάντα θὰ ἐγκατέλειπον διὰ νὰ παρευρεθῶ καὶ νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς σου.... Ἄ! δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ εὐρεθῆ ἄλλος τις ὅπως κλείσῃ τοὺς ἰδικούς μου.

Καὶ διὰ τοὺς λόγους ἐκείνους, οὗς μοὶ ἀπέσπασεν ἡ ἀνυπομονήσασ ἀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου σου, πῶς θὰ δυνηθῶ ποτὲ νὰ ἐξαγνισθῶ; Τοὺς γνωρίζεις τώρα καὶ ἡ ἐπιείκειά σου ἴσως μοῦ τοὺς συγχωρεῖ. Ἄλλ' ἐγὼ ὄχι. Βαρύνοσαι πάντοτε τὴν συνειδήσιν μου. Καὶ ὅμως σὲ ἠγάπων πολύ, ὅσον σκικίος, ὅσον εὐερέτιστος καὶ ἂν ἐφαίνην. Γινώσκεις τὸ κακόν, γινώσκεις ἐπίσης τὸ ἀγαθόν. Αὐτὸ ἄς συνηγορήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἐνθυμήσου τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἰς παρομοίαν ἐποχὴν, σὲ συνώδευον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῶν Ἄγγλων, ἐνθα κατόκεις τότε, μέχρι τῆς γεφυρᾶς τῆς Μαρίας. Οἱ ὀφθαλμοί μου, ὅτε ἀπεχωρίσθημεν, ἐπλήσθησαν δακρύων. Ἡ κακὴ δίκαι-

τα ὑπέσκαπτεν ἔκτοτε τὴν ὑγίαν σου καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἔσχον τὸ προκίσθημα ἀγνώστου τινὸς συμφορᾶς. Ἀλλὰ πῶς ὁ θάνατος ἠδυνήθη νὰ σε παραλάβῃ πρὸ ἐμοῦ! Πῶς τοιοῦτοι δεσμοὶ ἠδυνήθησαν νὰ συντριβῶσιν!

Κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν ἐπέστρεψα εἰς τὸν θάλαμον ὅπως τὸν ἐπανιδῶ διὰ τελευταίαν φοράν. Ἡ χεὶρ του εἶχε καταστῆ σκληρὰ κατὰ τὴν ἐπαρῆν, ψυχρὰ καὶ ἄκαμπτος. Ἐφρικίασα. Ἄλλ' εἰς τὸ πρόσωπον διετηρεῖτο ὁ αὐτός, ἐκείνους δὲν ἠγάπων. Τὸν ἀπεχαιρῆσα ὑψηλοφώνως. Ἦτο αὐτὴ ἡ ἀλγαινοτέρα στιγμή τῆς λύπης... Ὁ πατήρ μου μὲ παρέσυρεν. Ἐξῆλθον εἰς τὰς ἀγκάλας του. Τῆς σκοτεινῆς εἰσέτι νυκτός ὁ ζόφος ἐπεταίετο ὑπὸ παγερᾶς ὑμίχλης. Τὰ δακρυα, ἅτινα δὲν ἠδυνάμην νὰ καταστειλῶ, ἐπάγωνον ἐπὶ τοῦ προσώπου μου.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν μου ἐρρίφθην ἐπὶ τῆς κλίνης μου μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ εὐρῶ εἰς τὸν ὕπνον μίαν ὥραν λήθης. Ἄλλ' ὑπῆρξεν ἀδύνατον. Ἦτο πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, εἰς τὸν ἀφῆκα πρὸ ὀλίγου. Μύριαι συγκεχυμένοι λογισμοὶ μ' ἐτάρασσον. Κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν εἶδον προσελθόντα τὸν Παρῆ, ὅστις ἔμαθε τὸν θάνατον μόνον ἐκ τῆς νεκρώσιμου ἀγγελίας, διὰ τοῦτο ἔτι μᾶλλον ἡ προθυμία του μὲ συνεκίνησεν.

Ἀνεχωρήσαμεν ὁμοῦ διὰ τὴν ὁδὸν Ἀγκουλέμης. Τὸ φέρετρον ἦτο ἤδη ὑπὸ τὸν πυλῶνα, καὶ πολλὸς κόσμος εἰς τὴν ὁδόν, ἄνθρωποι πολυασχολοὶ, οἵτινες ἐλάλου ἀκόσμως περὶ τῶν συμφερόντων των. Ἡ γενικὴ αὐτῆ ἀδιαφορία μὲ κατελύπησεν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἰδέα ὅτι ἀφήσαμεν εἰς ἄλλας χεῖρας τὴν φροντίδα ὅπως τὸν θάψωσιν.

Εἰς τὸν ναόν, ἀλλοῖα ἦτο ἡ ἀφορμὴ τῆς ταραχῆς μου. Οἱ νεκρώσιμοι ψαλμοί, ψαλμοὶ ἐναλλαγῆ ἀγανακτήσεως καὶ ἰκεσίας μ' ἐθύβιζον ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ πένθος μου. Ἄλλ' ὅτε περὶ τὸ τέλος τῆς τελετῆς, ἐν τῇ ἐπακολουθησάσῃ βαθεῖα σιγῇ αἰῶνης ὁ ἱερεὺς ὕψωσε τὸν σταυρόν, τὰ δακρυα μου ἐξηράνθησαν, ἀνεῦρον σκέψεις παρηγορητικὰς: τὸν Θεόν καὶ τὴν ἀθανασίαν.

Ἀλλὰ τοῦτο διήρκεσεν ἐπὶ βραχύ. Κατὰ τὴν εἰσοδὸν μας εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ἡ θεὰ τῶν δένδρων βριθόντων χρυστάλλων μοὶ προῦξεν ἕνα ἐκ νέου ἀλγαινὴν ἐντύπωσιν.

Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν ἐχθρικήν φύσιν ἐμέλωμεν νὰ τὸν παραδώσωμεν, νὰ τὸν ἐγκαταλείψωμεν διὰ παντός; Πῶς νὰ περιγράψω τὴν ὀδύνην, ἣν ἠσθάνομην ἐνῶ ἀνηρχόμεθα βραδέως τὴν πένθιμον ἐκείνην δένδροστοιχίαν; Ἄλλ' ἡ σκληροτάτη πασῶν στιγμή, ὅτε ἠσθάνθη ἐαυτὸν ἀποπνιγόμενον, κατασυντριβέντα ὑπὸ ἀφάτου θλίψεως, ἦτο ἡ τῆς καταβίβασεως τοῦ φερέτρον εἰς τὸν τάφον. Κακῶς διευθυνόμενον τὸ φέρε-

τρον, κατέπεσε κλονούμενον, προσκρούον εἰς τοὺς τοίχους τοῦ λάκκου, καὶ τὰ κτυπήματα αὐτὰ μοὶ ἐφαίνοντο τόσοι μωλωπισμοὶ διὰ τὸ ταλαιπώρον ἐκεῖνο σῶμα ὅπερ παρεδίδοτο ἀνυπεράσπιστον. . . Ἐπειτα ἤκουσα τὸ ἀπεσκληρυμένον ἐκ τοῦ παγετοῦ χῶμα καταπίπτον ταχέως ἐπὶ τοῦ φερέτρον με τὸν κρότον ἐκείνον τὸν ὑπόκωφον, ὅστις ὡμοίαζε πρὸς ἰκεσίαν, πρὸς θλιβερόν παρὰ πονον. Ὀλόκληρον τὸ ἐδάφιον τοῦ ψαλμοῦ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μνήμην μου: « Ἐκ βαθέων ἐκέκραζά σοι! . . »

Ὡ, οἱ ἀσπλαγχνοὶ φιλόσοφοι, ἄς μὴ μᾶς λέγωσι πρὸς παρηγορίαν μας ὅτι καὶ ὁ θάνατος ἐπίσης προέρχεται ἐκ τοῦ Θεοῦ! Τὸ συναίσθημα αὐτὸ τῶν δικαιωμάτων τῆς φύσεως, μήπως τάχα ἐμποδίζει τὴν φρίκην τοῦ τάφου, ὅστις μᾶς παραλαμβάνει διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀποδώσῃ πλέον ἐκείνους οὗς ἠγαπήσαμεν; . . .

Ὅτε ἐπέστρεψα, δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐρῶ εἰμὴ λόγους σκληροῦς δι' ἐμαυτὸν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους! « Ὁ φίλος σου, εἶπα πρὸς τὴν Παυλίαν, ἔχει τώρα δύο μέτρα χῶμα ἐπάνω ἀπὸ τὸ στήθος του. » Ἄ! καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἠσθάνομην νὰ μοῦ βαρύνῃ τὸ στήθος καὶ νὰ μὲ συντριβῇ ὁ ὄγκος αὐτός τῶν δύο μέτρων τοῦ χῶματος! Εἶνε εὐτύχημα ὅτι κατώρθωσα νὰ θέσω τέρμα εἰς τὸν πόνον μου, διότι ἄλλως νομίζω ὅτι θ' ἀπέθνησκα. Τὸ αἷμά μου καὶ ἡ χολή μου συνταραχθέντα μὲ κατέβαλον βαρέως καὶ κατήργησαν πᾶσαν μου σκέψιν. Ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας ἤμην ὡς νὰ μὴ εἶζον, ἢ μᾶλλον δὲν εἶζον εἰμὴ ὅπως

αἰσθάνομαι τὴν σωματικὴν μου ἀσθένειαν καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Κυριακὴ 25. Μὲ ὄλον τὸ δριμύ ψυχὸς ἐπέστρεψα μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Ἀπέσπασα ἐκ τῆς παγωμένης γῆς πολλοὺς λίθους ἐπαρκεῖς ὅπως ἀνεγείρω μικρὰν πυραμίδα. Εἰς τὴν κορυφὴν ἀπέθηκα τοὺς δύο στεφάνους μου, τὸν ἕνα λευκὸν καὶ τὸν ἄλλον ἐρυθρόν. Τοιοῦτοτρόπως τὸ πρῶτον μνημεῖον τὸ ἀνεγερθὲν ἐπὶ τοῦ τάφου του ἐγένετο διὰ χειρὸς μου.

Ἦθελσα ἐπίσης νὰ ἐπανιδῶ τὸν θάλαμόν του ἐν τῇ ὁδῷ Ἀγκουλέμης. Εὐρον τὴν μητέρα του ἤδη συνελθούσαν.

Ἡ τόσον ταχέως παρηγορία μ' ἐλύπησε περισσότερον ἀφ' ὅ,τι θὰ μὲ ἐλύπουν τὰ δακρυα. Μὲ παρηκάλεσε νὰ μεταβῶ ὅπως παραλάβω τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ βιβλία τὰ ὅποια εἶχεν ἀφήσῃ εἰς τὸ λυκεῖον τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταχέως ἐπανόδου. Ἐφρικίαν ἐκ τῶν προτέρων ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἐμελλον νὰ ἐγγίσω τὰ θλιβερά ἐκεῖνα λείψανα, τὰ ὅποια ἦσαν ἀκόμη θερμά ἐκ τῆς ἀτυχῆς ζωῆς του. Καὶ ὅμως τὸ ἐπραξα. Οὐδὲν σκληρότερον ἐν τούτοις. Μετεκόμισα τὰ πάντα εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἀναμμένων ὅπως ἡ οικογένειά του τὰ ἀπαιτήσῃ καθὰ εἶχε δικαίωμα. Ἀλλὰ θὰ κρατήσω δι' ἐμὲ τὸ προσηλιέστερον ἐνθύμιον, τὸ μικρὸν σημειωματάριον, ἐνῶ ἔγραψε τοὺς μυχιαιτάτους αὐτοῦ λογισμούς, τὸ ὅποιον ἐπανεπαύθη τόσον καιρὸν ἐπὶ τῆς καρδίας του!

Μετὰφρασις X.

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ⁽¹⁾

Οἱ « δισεκατομμυριοῦχοι ». — Μερικαὶ ἀμερικανικαὶ περιουσίαι. — Ἡ ἀτέλεια τῶν λεξικῶν. — Οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας. — Εὐτυχία καὶ πλοῦτος. — Ποντικοπαγίδες ἐκατομμυρίων. — Ἡ οἰκογένεια καὶ τὸ Χρηματιστήριον. — Πῶς κτίζονται τὰ παλάτια τῶν ἐκατομμυριοῦχων. — Οἱ κίνδυνοι τοῦ μέλλοντος.

Τόσον τὸ χειρότερον ἂν πάθετε τίποτε, φίλοι ἀναγνώσταί.

Ἴδου ὁ κατάλογος μερικῶν ἀμερικανικῶν περιουσιῶν:

Ὄνόματα	Κεφάλαιον	Ἐτήσιον εἰσόδημα	
		ἐπὶ τοὺς %	ἰσοδυναμεῖ
		φράγκα	φράγκα
Γκοῦλδ	1,375,000,000		70,000,000
Μάικαῦ	1,250,000,000		62,500,000
Βάνδερμπιλτ	625,000,000		31,250,000
Γζόνες	500,000,000		25,000,000
Ἄστορ	450,000,000		20,500,000
Στιούαρτ	200,000,000		10,000,000
Μπέννετ	150,000,000		7,500,000

Αὐτοὶ εἶνε οἱ ἡγεμόνες τῆς χώρας τῶν δολλαρίων, αἱ μεγαλειότεραι ἀγγλικαὶ περιουσίαι ὑπολεί-

πονται πολὺ αὐτῶν. Ἡ περιουσία τοῦ δουκὸς τοῦ Οὐνσταντίνστερ, τοῦ πλουσιωτέρου Ἀγγλοῦ, ἀνέρχεται μόλις εἰς (τὸ μόλις εἶνε ὠραῖον) εἰς 400 ἐκατομμύρια φράγκων ἢ τοῦ δουκὸς τῆς Σουθερλάνδης εἰς 150 ἐκατομμύρια ἢ τοῦ δουκὸς τῆς Νορθουμβερλάνδης εἰς 125 ἐκατομμύρια, καὶ ἡ τοῦ μαρκησίου Μπιούτ εἰς 100 ἐκατομμύρια.

Αἱ κολοσσιαῖαι αὗται περιουσίαι ἐγενίοντο ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα καὶ κυρίως ἀπὸ σιδηροδρόμους.

Ἡ λέξις «ἐκατομμυριοῦχος» ἐπομένως δὲν δίδει ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ ἀμερικανικοῦ πλοῦτου. Πρέπει νὰ λέγωμεν «δισεκατομμυριοῦχος». Τὰ λεξικά, ἐπειδὴ ἴσως μέχρι τοῦδε ἡ ὑπαρξὶς ἀνθρώπων ἐχόντων περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὸ δισεκατομμύριον ἐθεωρεῖτο ἀδύνατος, δὲν περιέλαβον τὴν λέξιν εἰς τὰς στήλας των. Πρέπει ὅμως νὰ σπεύσων εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς παραλείψεως.

Τὸ προσθετὸν ἄρθρον δέον νὰ ἔχη ὡς ἑξῆς:

δισεκατομμυριοῦχος. — Ὅστις ἡ ἡττις ἔχει περιουσίαν ἐνὸς δισεκατομμυρίου τουλάχιστον. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀπαντᾶται ἐν Ἀμερικῇ.

Περὶ τὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι μὲ τὰ ἐκατομμύρια αὐτὰ τῶν ἐκατομμυρίων ὁ Γκοῦλδ εἶνε μεγάλη δύναμις.

(1) Ἴδε σελ. 55, 123, 139.

Κρατεῖ εἰς τὴν παλάμην του τὰ βαλάντια τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Διευθύνει τὸ ἀνεβοκαταίθασμα τῶν χρωμάτων. Κάνει ὅ,τι θέλει καὶ οἱ κερδοσκόποι θεωροῦν ἑαυτοὺς ἀρκετὰ εὐτυχεῖς, ὅταν τοὺς ἐπιτρέπη νὰ παίρνουν τὰ ψυχία, τὰ ὅποια πίπτουν ἀπὸ τὰ θυλάκιά του. Ὡς πρὸς τὸν μετ' αὐτοῦ ἀνταγωνισμὸν εἶνε ὡς νὰ θέλη κανεὶς νὰ πάρῃ τὸν πάγον τοῦ Μόντε Κάρλο μὲ πενήντα λεπτὰ.

Οἱ δύο βασιλεῖς τῆς ἀμερικανικῆς τραπεζιτικῆς εἶνε ὁ Βάνδερμπιλτ καὶ ὁ Ἄστορ (ἀποθανὼν μετὰ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ βιβλίου). Εἶνε δὲ ἀξιοὶ νὰ ὀνομάζωνται «βασιλεῖς», ὅχι τὸσον διὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν περιουσίαν, ὅσον διὰ τὴν γενναίαν αὐτῆς χρῆσιν. Πρόκειται νὰ ἰδρῶθῃ νοσοκομεῖον, μουσεῖον, βιβλιοθήκη; εἰς αὐτοὺς ἀπευθύνονται καὶ δὲν ἀρνοῦνται ποτε τὴν συνδρομὴν των. Ὀλίγον μετὰ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ἀφιξίν μου, ὁ Βάνδερμπιλτ ἔδωκε 500,000 δολλάρια (δηλαδή 2,700,000 φράγκα) πρὸς ἰδρῶσιν νοσοκομεῖου ἐν Νέα Ὑόρκη. Ἡ κυρία Ἄστορ προσέφερε 225,000 δολλάρια (δηλονότι 1,215,500 φράγκα) εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῶν καρδινοδῶν νοσημάτων.

Τὸ μέγαρον τοῦ Βάνδερμπιλτ, κείμενον ἐπὶ τῆς, ὄης Λεωφόρου τῆς Νέας Ὑόρκης, εἶνε αὐτόχρημα βασιλικὸν ἐνδαιτήμα, ἀνάγκη δὲ νὰ καταναλώσῃ τις ὀλόκληρον τόμον πρὸς περιγραφήν των ἐν αὐτῷ σεσωρευμένων θησαυρῶν. Ἐκατομμύρια ὀλόκληρα εἶνε συνηθροισμένα ἐν αὐτῷ, μόνον ἐν τῇ πινακοθήκῃ καὶ ἐν τοῖς ἐρμαρίοις τῆς τραπεζοσκευῆς. Ἡ πινακοθήκη ἀποτελεῖται ἐκ δύο εὐρυχωρῶν καὶ καλῶς φωτισμένων θωματίων, ἐν οἷς περιλαμβάνονται ἑβδομήκοντα τέσσαρες πίνακες ἀριστοτεχνίων ὀκτώ εἰκόνας τοῦ Μιλλιέ, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ περιφήμου Σπορέως, τρεῖς τῆς Ρέξας Μπονέρ, ἑπτὰ τοῦ Μεσσονιέ καὶ κατὰ σειράν εἰκόνας τοῦ Τουρνέρ, τοῦ Ζερὼμ, ἡ Μάχη τοῦ Ρεζονβίλ τοῦ Δετρίλ, ἑπτὰ εἰκόνας τοῦ Θεοδώρου Ρουσσώ κτλ. Ἡ συλλογὴ αὕτη, ἐνουμένη μετὰ τῆς συλλογῆς τῆς κυρίας Ρ. Λ. Στούαρτ, θ' ἀποτελεῖ θαυμάσιον πυρῆνα δημοσίου μουσεῖου. Εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τοῦ μεγάρου εὐρίσκειται μεγάλη προσωπογραφία τοῦ Βάνδερμπιλτ τοῦ Α', τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς δυναστείας ταύτης τῶν δισεκατομμυριούχων.

Δὲν ἐπισκέφθη οὔτε τὴν ἐν τῇ πόλει οἰκίαν, οὔτε τὴν ἐπαυλιν τοῦ Γκοῦλδ, ἀλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτη ἡ ἀξία τῶν θερμοκηπίων μόνον ἀνέρχεται εἰς 1,250,000 φράγκων. Αὐτὸ, ἐλπίζω, σὰς δίδει κάποιαν ἰδέαν τί εἶνε τὰ λοιπὰ.

Ἐν τούτοις δὲν ἐγγυῶμαι ὅτι ὁ Γκοῦλδ εἶνε εὐτυχής. Περί των ἐν Ἀμερικῇ γιγαντιαίων περιουσιῶν, εὐφύης Ἀμερικανὸς μοῦ ἔλεγε κάποτε:

— Κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ ἤσυχα νὰ ἔχῃ περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὰ πέντε ἑκατομμυρίων φράγκων. Μέχρις αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ὁ ἄνθρωπος εἶνε κύριος τῆς περιουσίας του, ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπάνω εἶνε αὐτὴ κυρία του.

Περίστροφος λεπτομέρεια. Πρὸ τριακονταετίας, ὁ Γκοῦλδ ἀρίθμη εἰς Νέα Ὑόρκη μὲ εἴκοσι πέντε δολλάρια. Ἐπὶ πολὺ θε καιρὸν ἔζησε πωλῶν ποντικοπαγίδας. Τώρα ἀρίθμη πλέον τοὺς ποντικούς ἡσύχους πιάσει παχύτερον κυνήγι.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἐξετάζῃ τις μὲ πολλὴν ἐπιμονὴν τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον Ἀμερικανοὶ τινες ἑκατομμυριούχοι ἐπλούτισαν. Διηγῶνται ἐν Ἀμερικῇ περιεργωτάτας ἱστορίας περὶ τῶν μεγάλων αὐτῶν περιουσιῶν. Μεταξὺ ἄλλων ἐνθυμοῦμαι χαριτωμένην κωμωδίαν τοῦ Βρόνσον Χόγουαρτ, ἐπιγραφομένην Ἡ Ἐρριέτα. Εἰς τὴν κωμωδίαν αὐτὴν εἰς νεαρὸς χρηματιστῆς ζητεῖ νὰ καταστρέψῃ τὸν πατέρα του ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ.

— Δὲν εἶνε ὀλίγον ὑπερβολικὸς ὁ χαρακτήρ; ἠρώτησα φίλον μου τινα.

— Διόλου εἶνε πραγματικὸς μόνον οἱ ὄροι ἀνεστράφησαν, τὸ ὅποιον καθιστᾷ τὴν πραγματικότητά ἀπεχθεστέραν τῆς φιλολογικῆς ὑποθέσεως.

Ὡς πρὸς τὰς περιουσίας τοῦ βασιλείου τῶν σιδηροδρόμων — οὕτως ὀνομάζονται ἐν Ἀμερικῇ — εἰγιναν μὲ τὰ χρήματα χιλιάδων δυστυχῶν, οἱ ὅποιοι πένονται οἰκτρῶς σήμερον. Τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἀμερικανοῦ ἑκατομμυριούχου, ὅπως τὰ ἀνάκτορα πλείστον αἱ φινι δίων ἑκατομμυριούχων, ἐκτίσθη μὲ λίθους παρμένους ἀπὸ ἐρείπια.

Ὅταν ὁμιλοῦν περὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς ἀμερικανικῆς τραπεζικῆς, δὲν μεταχειρίζονται παρά τὴν λέξιν «βασιλεῖς», ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ τῶν μεγάλων μετόχων τῶν σιδηροδρομικῶν ἐταιριῶν. Ἡ λέξις «βασιλεὺς» χρησιμεύει καὶ εἰς τὸν ὀνοματισμὸν τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων μεγαλειότητων, ἃς ἀπαντῶμεν ἀνὰ πᾶν βῆμα ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις. Οἱ βασιλεῖς αὐτοὶ τοῦ κεφαλαίου εἶνε ἀληθεῖς δυνάμεις καὶ δυνάμεις, τῶν ὁποίων ἡ τυραννία καθίσταται αἰσθητή, ὅχι μόνον εἰς τὰς ἀμερικανικὰς ἀγοράς, ἀλλ' ἐφ' ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Αἱ τυραννίαι αὗται ἐξεγείρουν ὀργανοκτῆσεις καὶ σπεύρουν μίση ἀμειλικταφοδοῦμαι δ' ὅτι οἱ σαρκάζοντες τὰς ἐπαναστάσεις μας Ἀμερικανοὶ θὰ ἔχουν καμμίαν ἐπανάστασιν, πρὸς τὴν ὅποιαν, διὰ νὰ ἐπαναλάβουν τὸ λόγιον τοῦ Χάινε, παραβαλλόμενον τὸ 1793, « θὰ εἶνε ἀπλοῦν εἰδύλλιον».

[Κατὰ τὸν Max O'Rell]

K.

ΣΤΙΓΜΑΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΔΥΝΑΜΙΑΣ

Ξεύρω ποτάμια ποῦ κυλοῦν περὶφανα κι' ἀφρίζουν
Καὶ μέσ' 'ς τὰ διάφανα νερά των
Τὰ γαλανὰ οὐράνια, τὴν πλάσῃ καθρεφτίζουν
Κι' ὅθε περνοῦν μαγεύουνε μὲ τὸ μουρμούρισμά των.

Μὰ ἐξαφνα τὸ ρεῦμά των γκρεμίζεται καὶ πάει
Κάτω σὲ χάλαρα βαθιά καὶ πιά 'ς τὸ φῶς δὲν βγαίνει.
'Σ τὰ τάρταρα ἠχολογᾷ, βογκᾷ καὶ τραγουδάει,
Σὰν ἄλλου κόσμου μουσική. Ποῦ τάχα νὰ πηγαίνει;

Ἔτσι καὶ τὸ τραγούδι μου ποῦ εἶχεν ἀναβρούσει
'Ἀπ' τὴν καρδιά μου ὡσὰν βρούση,
Ξάφνω καταχωνιάστηκε, ἀνέλλιπτα ἐχάθη
'Σ τοῦ στήθους μου τὰ τρίσβαθα, σκοτεινιασμένα βάθη.

Ἐκεῖ ἀκούω μουσική, ἐκεῖ τραγούδια νοιώθω
Γλυκά, οὐράνια, μαγεμμένα,
Καὶ μ' ὄλο τὸν ἐγκάρδιο, τὸν φλογερό μου πόθο,
'Ἀχ, νὰ ξεθάψω δὲν μπορῶ τραγούδι μου κανένα.

Ποιὰ δύναμις, ποιᾶς μάγισσας θὰ τὰ λυτρώσῃ χέρι
'Ἀπ' τῆς καρδιάς μου τὰ σκοτάδια.
Νὰ γλυκομουρμουρίσουνε μὲ τ' οὐρανοῦ τ' ἀγέρι
Καὶ 'ς τῆς ζωῆς τὰ φωτερὰ νὰ τρέξουνε λαγκάδια;

Ἀγάπη, ποῦ σὰν Μωϋσῆς ἀνοίγεις βρούση κρούα
Καὶ 'ς τ' ἀκαρπο λιθάρι ἀκόμα,
Ποῦ καὶ τὸ πιὸ κακόφωνο ἐσύ μανθάνεις στόμα,
'Ἠχους νὰ βρίσκῃ τρυφερούς, νὰ πνέῃ ἁρμονία!

Ἀγάπη παντοδύναμη, σὺ τὴν καρδιά μου σεῖσε,
Τὰ πέτρινα πλευρά της σχίσε.
Ν' ἀνοίξουν ἀμετραις πηγαῖς κ' ἐκεῖθε νὰ πηδύση
Τοῦ τραγουδιοῦ μου ὁ ποταμὸς τὴν πλάσῃ νὰ φιλήσῃ!

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΡΑΓΓΙΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΑΙ ΚΑΠΝΟΦΥΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΟΥΒΑΣ

Κατά τον πρώτον εις την νήσον Κούβαν πλοῦν τοῦ Χριστοφóρου Κολόμβου, οἱ Ἴσπανοὶ παρατήρησαν ὅτι οἱ ἐγγχώριοι κατεσκεύαζον διὰ τινος ξηροῦ χόρτου κύλινδρον τινα, τοῦ ὁποῖου τὴν μὲν μίαν τῶν ἄκρων ἔθετον εἰς τὰ χεῖλη αὐτῶν, τὴν δ' ἑτέραν ἤναπτον δι' ἄνθρακος καὶ ἐρρόφων καπνὸν ὅστις ὅτε μὲν ἐνάρκου ὅτε δὲ ἐμέθυσκεν αὐτούς. Τὸ χόρτον τοῦτο, τὸ ὁποῖον συνέλεγον εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν, ὠνόμαζον tobaeco οἱ δὲ κύλινδροι ἐκεῖνοι ἦσαν τὰ πρῶτα σιγάρα.

Ἡ ἀξιόλογος αὕτη ἀνακάλυψις ἐγένετο ἐν ἔτει 1498. Πόσαι περιουσίαι κατεστράφησαν καὶ πόσαι δόξαι ἐξηφανίσθησαν κατὰ τοὺς διαρρέυσαντας ἔκτοτε τέσσαρας αἰῶνας! Καὶ ὅμως ἐντὸς τῶν τεσσάρων αἰῶνων, ἡ νήσος Κούβα ἐπλούτισθη διὰ τοῦ καπνοῦ αὐτῆς καὶ διετήρησε τὴν δόξαν τῶν σιγάρων τῆς.

Ἡ νήσος Κούβα διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλας κοιλάδας, τὴν ἄνω, *vuelta arriba*, καὶ τὴν κάτω, *vuelta abajo*, τὴν καὶ γονιμωτέραν. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν οἱ εὐφορώτατοι σακχαροκαλαμῶνες, οἱ γονιμώτατοι καφεῶνες καὶ τὰ κάλλιστα *vegas*, ὡς καλοῦσι τὰς καπνοφυτείας. Αἱ καπνοφυτεῖαι ἰδρύονται ἐν ὑγροῖς τόποις, κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν, καὶ κατέχουσι ἕδαφος μεγάλης ἐκτάσεως, οὗ τὸ μὲν ἤμισυ καλύπτεται ὑπὸ διαφόρων θαμνοφυῶν φυτῶν καὶ βανανειῶν, ἐξ ὧν τρέφονται αἱ κατώτεραι τάξεις, τὸ δ' ἕτερον ἤμισυ ὑπὸ στελεγῶν τοῦ καπνοῦ. Τὰ τῆς ἰδιοκτησίας ταύτης διαιτήματα ἀποτελοῦνται ἐξ ἀγροτικού οἰκίσκου, κατεχομένου συνήθως ὑπὸ τινος ἐκμισθωτοῦ, ἀποξηραντηρίου, παραπήγματος διὰ στάβλον καὶ δύο ἢ τριῶν καλυβῶν διὰ τοὺς ἐργάτας. Ὁ ἐπιστάτης ἢ ὁ ἐκμισθωτὴς τῶν κτημάτων τούτων πρέπει καὶ μεγάλην πείραν νὰ ἔχη καὶ εἰς ἄκρον δραστήριος νὰ εἴναι πρὸς τούτους νὰ εἰξεύρη τὴν τέχνην τοῦ κλα-

δεύματος τοῦ καπνοῦ καὶ νὰ κανονίξῃ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ νὰ φροντίξῃ ἀδιαλείπτως νὰ ἀποκαθαίρῃ τὸν καπνὸν ἀπὸ τῶν διαφόρων ἐντόμων τῶν προσκολλημένων ἐπὶ τῶν φύλλων καὶ φθειρόντων αὐτόν, νὰ μεταβαίνει συχνάκις τὴν νύκτα μετὰ λυχνίας ὅπως ἐξετάξῃ τοὺς φουμένους βλαστοὺς καὶ ἀραιρῇ τὰ ἐπ' αὐτῶν ἐπικαθήμενα νυκτόβια ἕντομα. Πλὴν δὲ τούτων πρέπει νὰ καταπολεμῇ καὶ τοὺς μύρμηκας οἵτινες φέρουσιν τὴν βλάβην εἰς τὸν καπνὸν ὅσην αἱ ἀκρίδες εἰς τὸν σῆτον.

Τὸ προσφιλὲς τῶν καπνιστῶν φυτὸν φθάνει εἰς ὕψος μέχρι 2,50 ἢ 3 μέτρων. Τὰ φύλλα αὐτοῦ εἰσι κατ' ἀρχὰς βαθέος κυανοῦ χρώματος, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον κιτρινίζουσι. Διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κατηγορίας: Ἐν τῇ πρώτῃ τάσσονται τὰ συλλεγόμενα ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ φυτοῦ, εἶτα τὰ φύμμενα ὀλίγον κατωτέρω, εἶτα τὰ ἔτι κατωτέρω, καὶ τέλος τὰ παρὰ τὴν ῥίζαν. Τὰ φύλλα οὕτω διαιρούμενα δένονται εἰς ὁμοίμορφα δέματα, περιτυλίσσονται διὰ φύλλων φοινίκων καὶ ἀποστέλλονται εἰς Ἀβάναν ὅπως μεταποιηθῶσιν εἰς σιγάρα.

Ἐν Ἀβάνα, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργοστασίων τῶν σιγάρων ἠῶξεν ἀπὸ τινος. Νῦν ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδας, τινὰ δὲ τούτων εἰσι γνωστὰ ἀνὰ τὴν ἡφῆλιον. Τοιοῦτον εἶνε τὸ τοῦ Cabanas, ἰδρυθὲν πρὸ αἰῶνος περίπου, καὶ κατασκευάζον ἐτησίως περὶ τὰ 20 ἑκατομ. σιγάρων. Ὑπάρχουσι ἀπλοῖ ἐργάται ὧν τὸ ἡμερομίσθιον ἀνέρχεται εἰς 10 ἢ 12 μύρια φράγκα. Οἱ ἐργάται οἱ καλούμενοι *escogedores*, ἧτοι οἱ ἐπιφορτισμένοι τὴν ἐκλογήν καὶ κλάδωσιν τῶν φύλλων διὰ τὰ πρῶτης ποιότητος σιγάρα, ἀπολαμβάνουσι 30 ἕως 35 φράγκα καθ' ἑκάστην. Ἐκ τῶν φύλλων τούτων κατασκευάζονται τὰ *Regalia imperial*, πωλούμενα ἐν Ἀβάνα 1500 φράγκα κατὰ χιλιάδα. (Xavier Marmier) ΔΡΥΑΦ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αἱ Ζημῖαι τοῦ πολέμου. Ὁ διακεκριμένος Γερμανὸς στατιστικὸς Ἐγγέλ ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὰ πορίσματα μακρῶν ἐριυνῶν αὐτοῦ περὶ τῶν ζημιῶν αἰτινες προέκυψαν ἐκ τῶν σπουδαιότερων τῶν πολέμων, οἱ ὅποιοι ἐγένον ἀπὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ καὶ ἐντεῦθεν. Οἱ ἀριθμοὶ οὗς ἀναγράφει εἶναι ὡς εἰκόσ, κατὰ προσέγγισιν, οὐδόλως ὅμως διὰ τοῦτο ἀμοιροῦσιν ἐνδιαφέροντος. Ἐν συνόλῳ λοιπὸν ὑπολογίζει ὅτι οἱ σημαντικώτεροι τῶν νεωτέρων πολέμων ἐπέφερον ἀπωλείας ἀνθρώπων 2,250,000 καὶ ὕλικας ζημίας συμποσούμενας εἰς 62 δισεκατομμύρια καὶ 500 ἑκατομμύρια φράγκων. Εἰδικῶς δ' ὑπολογίζει ὅτι κατὰ μὲν τὸν Κριμαϊκὸν αἱ ἀπώλειαι τῶν ἀνθρώπων ἀνῆλθον εἰς 750,000 αἱ δὲ ζημῖαι εἰς 9,950,000,000 φρ.—Κατὰ τὸν Ἰταλικὸν τοῦ 1859 ἀπωλέσθησαν 45,000 ἄνδρες, ζημῖαι 1 δισεκατομμύριον 500 ἑκατομμ. φρ.—Κατὰ τὸν Δανικὸν τοῦ 1864 ἄνδρες 3,000, ζημῖαι 175 ἑκατ. φρ.—Κατὰ τὸν ἐμφύλιον Ἀμερικανικὸν (1861-64) αἱ μὲν βόρειαι πολιτεῖαι ἀπώλεσαν 280,000 ἄνδρας, 29 1/2 δισεκατομμύρια φρ. αἱ δὲ νότιαι 520,000 ἄνδρας, 11, 650,000 φρ.—Κατὰ τὸν Αὐστροπροσσηκὸν τοῦ 1866, ἄνδρες 45,000, ζημῖαι 1 δισεκατομμ. καὶ 650 ἑκατ.—Κατὰ τὰς γαλλικὰς ἐκστρατείας τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Σικκιῆς, τῆς Κογκιλικῆς 65,000 ἄνδρες, ζημῖαι φρ. 1 δισεκατομμ.—Κατὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν τοῦ 1870-71 οἱ μὲν Γάλλοι ἀπώλεσαν 155,000 ἄνδρας καὶ ὑπέστησαν ζημίας 15 δισεκατομμυρίων φράγκων οἱ δὲ Γερμανοὶ ἀπώλεσαν μόνον 60,000 ἄνδρων.—Κατὰ τὴν Σερβοβουλγαρικὴν ἐπανάστασιν ἀπωλέσθησαν 22,000 ἄνδρων, αἱ δὲ ζημῖαι ἀνῆλθον εἰς 880,000 φρ.—Κατὰ τὸν Ῥωσσοτουρκικὸν πόλεμον 250,000 ἄνδρων, ζημῖαι 5 δισεκατομμυρίων 62 1/2 ἑκατομμ. φρ.—Κατὰ τοὺς πολέμους τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς 30,000 ἄνδρων, ζημῖαι 13,750,000 φράγκα.—Κατὰ τὸν Ἀφρικανικὸν πόλεμον 25,000 ἄνδρων, ζημῖαι 66 ἑκατομμ. 250 χιλ. φρ.

Ἡμερολόγιον τοῦ Βεετόθεν. Οἱ μεγάλοι ἄνδρες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶνε καὶ ἰδιότροποι, χωρὶς τοῦτο νὰ σημείωσιν ὅτι ὅλοι οἱ ἰδιότροποι εἶνε μεγάλοι ἄνδρες. Καὶ τὸν Βεετόθεν δὲν διέκρινεν οὔτε ὑποταγὴ εἰς τὰς περιστάσεις, οὔτε ὑπομονή, οὔτε μελιχρότης ἤθους. Δὲν ἐνυμπεύθη καὶ ἔκαμε πολὺ καλὰ ἢ σύζυγός του θὰ ἐπλήρωνε ἀκριβῶς τὴν δόξαν ἧς θὰ ἐγένετο μέτοχος ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ κατωτέρω λακωνικώταται σημειώσεις ἐκ τοῦ ἡμερολογίου του, τὸ ὁποῖον πρὸ τινος περιήλθεν ἐξ ἀγορᾶς εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον: 31 Ἰανουαρίου. Ἐφυγεν ὁ ὑπηρέτης — 15 Φεβρουαρίου. Ἦλθε νέος μαγειρίσσης — 8 Μαρτίου. Ἐφυγεν ἡ μαγειρίσσης — 22 Μαρτίου. Ἦλθε νέος ὑπηρέτης — 1 Ἀπριλίου. Ἐφυγεν ὁ ὑπηρέτης — 16 Μαΐου. Ἐφυγεν ἡ μαγειρίσσης — 30 Μαΐου. Ἦλθεν ἡ οἰκονόμος — 1 Ἰουλίου. Ἦλθεν ἡ μαγειρίσσης — 28 Ἰουλίου. Ἐφυγεν ἡ μαγειρίσσης.— Τέσσαρες ἡμέραι κακοφραγίας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον — 29 Αὐγούστου, ἐξεφορτώθηκα τὴν οἰκονόμον.

Ὁ ἀμερικανὸς κολυμβητὴς Δαλτὸν διήλθεν ἐσχάτως κολυμβῶν ὑπὸ τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης με-

ταξὺ Βουλόννης καὶ Φάλκενστον. Ὁ καιρὸς ἦτο αἰθριος, ἡ θάλασσα γαληνία ἀλλὰ ψυχρά. Ὁ Δαλτὸν ἔμεινεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος 23 1/2 ὧρας ὡς. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διεκοπτεν ἐπὶ στιγμὴν τὸ κολύμβημα καὶ ἐλάμβανεν ἀπὸ τῆς παρακολουθούσης αὐτὸν λέμβου πρόχειρον ἐνδυναμωτικὴν τροφήν καὶ ποτὰ. Ὅταν δ' ἐφθασεν εἰς τὸ τέμα τοῦ ταξειδίου του ἔπασεν ἄνους σχεδὸν ἐκ τοῦ κόπου καὶ ὑπεβλήθη τὴν θεραπείαν οὗο ἰατρῶν.

Ζήτησις ὑπηρετιῶν ὑπάρχει ἐν Νατάλῃ τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τῇ ἐκεῖ ἐγκαθιδρυμένῃ ἀγγλικῇ ἀποικίᾳ. Ἰσπεὶ δὲ ἡ ἔλλειψις γυναικῶν ἐν γένει εἶνε μεγάλη ἐκεῖ αἱ πλείους τῶν ὑπηρετιῶν μεταβάλλονται ταχέως εἰς οἰκοδεσποίνας, εὐρίσκουσι καλλίστην ἀποκατάστασιν. Μισθώνονται πρὸς 18-30 λίρας κατ' ἔτος, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν δ' ἐτησίως ὑπηρεσίας λαμβάνουσι καὶ 5 λίρας ἐπὶ πλέον διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐξ Ἀγγλίας μεταβάσεως. Καὶ ὅμως τὸ ἐν Λονδίῳ εἰδικὸν πρῶτον δὲν δύναται ν' ἀποστείλῃ περισσοτέρας τῶν 10 δι' ἐκάστου ἀτμοπλοῖου.

Εἰκονογραφημένοι λόγοι. Μεταξὺ τῶν νεωτερισμῶν τοῦ ἀμερικανικοῦ τύπου ἀξία ἰδιαίτερας μνείας εἶνε ἡ χρησιμοποίησις τῆς ἀκαριαίας φωτογραφίας. Ὡς γνωστὸν ὑπάρχουσι φωτογραφικαὶ μηχαναὶ δυναμικαὶ στιγμιαίως ν' ἀπεικονίσωσι τὰ ἀντικείμενα, διὰ τούτων δὲ κατορθοῦται νῦν ἡ φωτογράφισις πετώντων πτηνῶν καὶ ἵππων καλπάζοντων. Ὅπως λοιπὸν ἀπεστέλλοντο μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων εἰς βουλὰς, συλλόγους καὶ συλλαλητήρια στενογράφοι παρακολουθοῦντες πιστῶς τοὺς ἐκφωνουμένους λόγους, οἵτινες ἐδημοσίευοντο ἀπαράλλακτοι ὅπως ἐλέγοντο, ἀποστέλλονται νῦν καὶ φωτογράφοι φέροντες τοιαῦτα ἀκαριαία μηχανήματα, δι' ὧν φωτογραφοῦσι τὸν ῥήτορα κατὰ τὰ καλλίτερα μέρη τοῦ λόγου του. Αἱ φωτογραφίαι εὐθὺς τζιγχογραφοῦνται καὶ τὴν ἐπομένην μικραὶ εἰκόνας παρατίθενται εἰς τὸν δημοσιευόμενον στενογραφημένον λόγον, δι' ὧν ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσις εἶνε βεβαίως πολὺ ἰσχυροτέρα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Καλλιτεχνικά. Ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη τοῦ Λονδίνου ἠγόρασεν ἀντὶ 30,000 λιρῶν στερλινῶν ἧτοι 750,000 δρ. τὸν πίνακα τοῦ παλαιοῦ γερμανοῦ ζωγράφου Χόλβαϊν, τὸν ἀπεικονίζοντα «τοὺς δύο πρῶτους». Ὁ πίναξ οὗτος ἀνήκε προτέρων εἰς τὴν πινακοθήκην Λόγκφορντ.

Συγκοινωνία. Ἡ ἐταιρεία τῶν βορείων γαλλικῶν σιδηροδρόμων ἧτις εἶχεν ἀποστείλῃ εἰς τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀτμαμάζης μεγάλης ταχύτητος, ἔκαμεν ἐσχάτως διὰ μίας τούτων δοκιμᾶς, αἰτινες ἀπέβησαν λίαν ἐπιτυχεῖς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων καθηρτίσθη ἰδιαιτέρος συρμὸς ἐκ 16 ἀμαζῶν βάρους 203 τόννων, ὅσον περίπου βαρύνει συνήθως εἰς ταχὺς συρμὸς, μετὰ τὴν διαφοράν ὅτι, ἀντὶ ἐπιβατῶν καὶ ἀποσκευῶν, εἰς τὰς ἀμαζὰς ἐτέθησαν ἀναλόγου βάρους ὄγκοι μελῶδου. Τὸ βάρος τῆς ἀτμαμάζης ἦτο 77 τόννων μὴ περιλαμβανομένων εἰς τοὺς 203 τόννους. Ὁ συρμὸς οὗτος διέτρεξε τὸ ἀπὸ Παρισίων εἰς Καλαὶ διάστημα ἐντὸς 3 ὧρῶν καὶ

53' μετά δύο στάσεων 5' και 2', ή ταχύτης δ' αὐτοῦ κατά τινα σημεία ἔφθασε καὶ μέχρις 115 χιλιομέτρων καθ' ὄραν.

Νεκρολογία. Ὁ Σάτριαν, ὁ ἕτερος τῶν συγγραφέων τῶν δημοτικωτάτων ἐν Γαλλίᾳ ἐθνικῶν μυθιστορημάτων, ἄτινα ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα Ἔρχμαν-Σάτριαν ἐξεδίδοντο, ἀπέθανε κατ' αὐτάς. Ἡ μετὰ τοῦ Ἐρχμαν συνεργασία του ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1848, πλὴν δὲ τῶν μυθιστορημάτων καὶ δράματα μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας διδοχθέντα ἐποίησαν ἀπὸ κοινοῦ, ὧν κάλλιστα εἶναι ὁ Φίλος Φρίξ, οἱ Ῥαντσαίου καὶ ὁ Πολωνὸς Ἑβραϊός. Ἀμφότεροι μετρίοφρονες εἰς ἄκρον ὄντες ἀπέφειγον πάντα θόρυβον καὶ ἐπίδειξιν, τούτου δ' ἕνεκα καὶ παντελῶς ἄγνωστος ἦτο ἡ συνεργασία των εἰς τὸ γαλλικὸν δημόσιον, ὅπερ μέχρις ἐσχάτων ἐπίστευεν ὅτι τὰ ἔργα των ἦσαν ἐνὸς καὶ μόνοι συγγραφῆς ἔργα, τοῦτο δ' ἄλλως πιθανότατον καθίστα ἡ ἐνόησις τοῦ συγγραφικοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ ὕψους. Δυστυχῶς τὴν μακρὰν αὐτῶν ἀδελφικὴν ἔνωσιν καὶ συνεργασίαν διέσπασαν πρὸ διετίας περίπου εἰδὲς καταλήξασαι καὶ εἰς δικαστικούς ἀγῶνας. Ὁ Σάτριαν διετέλει μέχρι τέλους τοῦ βίου τοῦ ὑπάλληλος σιδηροδρομικῆς τινος ἐταιρίας, ἐν Γαλλίᾳ ζῶν, ἐν ᾧ ὁ συνεργάτης του Ἐρχμαν παρέμεινεν ἐν Ἀλσατία μετὰ τὴν προάρτησιν αὐτῆς εἰς τὴν Γερμανίαν. Διηγημάτα τινα αὐτῶν μεταφράσθησαν ἐλληνιστὶ ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

— Ἀπέθανεν ὁ Γάλλος ἰατρός Gavarrret, καθηγητῆς τῆς ἰατρικῆς ἐν Παρισίοις καὶ ἐπίτιμος ἐπιθεωρητῆς τῶν ἰατρικῶν σχολῶν τῆς Γαλλίας. Γεννηθεὶς τῷ 1809, διωρίσθη καθηγητῆς τῷ 1843, ἔγραψε δὲ πολλὰ ἰατρικὰ καὶ φυσικὰ συγγράμματα.

— Τὴν νύκτα τῆς 22 Αὐγούστου ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν ἐν τῷ ἐν Μολδαυίᾳ κτήματι αὐτοῦ Μιρτσέστη ὁ ῥωμοῦνος ποιητῆς Βασίλειος Ἀλεξάνδρη.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ Βεσούβιος πάλιν ἐμπνέει ἀνησυχίας ἐπιδεικνύων ἀπὸ τινος τάσεως πρὸς ἐκρήξιν. Νέος κρατὴρ ἀνεφάνη πρὸς τὸ μέρος τῆς Πομπηίας, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ χειμαρρὸς ὅλος λάβαι ἐκχύνεται.

— Ὁ Σουλτάνος τοῦ Ζανζιβάρ καθήγησεν ἐν τῷ κράτει αὐτοῦ τὴν δουλείαν διὰ διατάγματος ἐπιβάλλοντος βαρείας ποινὰς εἰς πάντα παραβάτην τῆς σουλτανικῆς θελήσεως.

— Ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ τοῦ Βερολίνου ἐσημειώθη ἐσχάτως ἡ εἰσδοδος τοῦ ἑκατονταχιλιοστοῦ ἀσθενοῦς.

— Ἐκ τῶν ἀπανταχοῦ στενογράφων ὁ πλειότερος ἀπολαμβάνων εἶνε ὁ διευθυντῆς τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου τῆς βουλῆς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, τοῦ ὁποῦ ὁ ἐτήσιος μισθὸς διὰ τετράωρον οὐχὶ καθημερινῆν ἐργασίαν ἀνέρχεται εἰς 30,000 δραμῶν.

— Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς βασιλείσεως Βικτωρίας θά γείνην κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος Ναυτικὴ Ἐκθεσις ἐν Λονδίνω.

— Τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ ἄρτι συνελθόντος συνεδρίου τῶν γερμανῶν μηχανικῶν καὶ ἀρχιτεκτόνων μετέσχον 1200 ἄνδρες καὶ 400 γυναῖκες.

— Φραγκίσκα Γαριβόλδη ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ συνεξέυχθη ἐσχάτως ἐν Λιδῶρνω μετὰ τινος ὑψηλοῦ τῆς Ναυτικῆς Σχολῆς Γαβριὴλ Ταουφέρνα.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Πρόνοια. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ, ληφθεῖσα ἐκ φωτογραφίας χάριν τῆς Ἑστίας παρασκευασθεῖσης ὑπὸ τοῦ κ. I. Γεωργαντοπούλου, ἀπεικονίζεται ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τοῦ Ναυπλίου καὶ τὸ προάστειον τῆς πόλεως ταύτης, ἡ Πρόνοια. Ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ φαίνεται μέ-

ρος τῶν χειραίων τειχῶν τοῦ Ναυπλίου καὶ ἡ δημοσία ὁδός, ἧτις ἀπὸ τῆς πύλης τῆς ξηρᾶς ἀρχομένη φέρει εἰς Ἄργος καὶ δι' ἄλλων διακλαδώσεων εἰς Τίρυνθα καὶ εἰς Ἐπίδαυρον. Δεξιᾷ φαίνεται ἡ ῥίζα τοῦ Παλαμηδίου καὶ ἀριστερᾷ ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου. Εἰς τὸ βάθος δὲ μέγα μέρος τοῦ προαστείου Προνοίας ἧτις συνωκίσθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Ναυπλίου ὡς πρωτεύουσος τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τυχηρὸς ἀριθμὸς. Ἄνθρωπος μέσης ἡλικίας εἰσέρχεται εἰς χαρτοπωλεῖον ὅπου πωλοῦνται καὶ γραμμάτια τοῦ λαχείου τῶν Ἀρχαιοτήτων καὶ ζητεῖ τὸν ἀριθμὸν 55. Ὁ χαρτοπώλης δὲν ἔχει τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν καὶ δίδει ἄλλον. — Ὁχι, ὀχι! λέγει ἐπιμόνος ὁ ἀγοραστής, θέλω τὸν 55— Μὰ γιατί τάχα; ἐρωτᾷ περίεργως ὁ ἄλλος. — Γιατὶ αὐτὸς εἶνε τῆς τύχης μου τὴν νύκτα εἶδα τὴν μακαρίτι-σα τὴν γυναῖκά μου 'ς τὸν νεῖρό μου καὶ εἶχε 'ς τὰ δύο τῆς μάγουλα γραμμῆνο ἀπὸ ἓνα πεντάρι μεγάλο; λοιπὸν τὸ πέντε κοντὰ 'ς τὸ πέντε πενήντα πέντε! Ὁ ἔμπορος μετ' ἐνδιαφέροντος ἐρωτᾷ: — Καὶ τὸ στόμα τῆς ἀνοιχτὸ ἦτον ἢ κλειστὸ. — Ἀνοιχτὸ. — Τότε ἓνα πέντε 'ς τὸ κάθε μάγουλο, κ' ἓνα μηδενικὸ 'ς τὴ μέση... πάρε τὸν ἀριθμὸν 505, αὐτὸς εἶνε τῆς τύχης σου. Καὶ ὁ ἀγοραστής πεισθεὶς τὸν ἀγοράζει.

Τὰ δύο ἄκρα ἐναντία. Ὁ ὁμογενὴς κύριος Ω. εἶνε γνωστὸς διὰ τὴν ἐν τῷ οἴκῳ του περίσσειαν καὶ ἀσθονίαν ὄλων τῶν πραγμάτων. Ἔγχε λοιπὸν γεῦμα καὶ κατὰ τὰ ἐπιδόρπια διετάξε τὸν ὑπῆρέτην του νὰ φέρῃ φιάλην ἑλεκτοῦ οἴνου Μαρσάλα ἀπὸ τὴν οἶναποθήκην. Ἐνῶ δ' ὁ ὑπῆρέτης ἐξεπομάτιζε τὴν φιάλην, ὁ κύριος τὸν ἐρωτᾷ: — Καὶ πόσαις μποτιλίαις ἔχει ἀκόμη ἀπὸ τὸ ἴδιο κρασί κάτω, Γιάννη; Καὶ ἐκεῖνος: — Δύο μόνον. Ἡ φιλοτιμία τοῦ ὁμογενοῦς ἐπλήγη καιρίως. Ἀφοῦ ἔφυγαν οἱ προσκεκλημένοι φωνάζει τὸν Γιάννην, τὸν ἐπιπλήττει διὰ τὴν ὑπερβολικὴν φιλαλήθειάν του καὶ τὸν διατάσσει νὰ εἶνε ἄλλοτε προσεκτικώτερος. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἶχε πάλιν γεῦμα καὶ ὁ Γιάννης ἔφερε φιάλην Βουργουνδέου οἴνου. Ὁ κύριος ἐρωτᾷ μετ' ἀφελείας: — Ἐχει πολλαὶς μποτιλίαις ἀπ' αὐτὸ κάτω; Καὶ ὁ Γιάννης μετ' ἐμφάσεως: — Παραπάνω ἀπὸ πέντε χιλιάδες!...

Πῶς ἀνοίγουν τὰ στρεΐδια. Τρεῖς ἀμερικανοὶ συνεζήτουν διὰ τίνος μέσου ἀνοίγουν καλλίτερα τὰ στρεΐδια. Ὁ πρῶτος λέγει: — Τὰ στρεΐδια ἀνοίγουν μὲ ταμπάκο. Παίρνεις μίαν πρέζα, τὸν βάζεις εἰς τὴ μύτη τους κ' εὐθὺς ἀνασπῶνεται τὸ κπακί. Ὁ δεύτερος λέγει: — Ἐγὼ ξεύρω ἄλλον τρόπον· βάζεις γύρω γύρω τὰ στρεΐδια, κάθεται 'ς τὴ μέση, καὶ ἀρχίζει νὰ διηγῆσαι ἱστορίας ψευτικαῖς καὶ παραμύθια. Ὅσο προχωρεῖς, τόσο τὰ στρεΐδια ἀποροῦν γιὰ τὰ τόσα ψέμματα καὶ ἕνα ἕνα ἀνοίγουν τὸ στόμα καὶ χάσκουν. Ἐστὶ χωρὶς νὰ σωπάσης τ' ἀρπάζεις καὶ τὰ χωρίζεις εἰς δύο. Ὁ τρίτος λέγει: — Ὅ, τι κι' ἂν μοῦ πῆτε ἐγὼ προτιμῶ ἓνα μαχαίρι!...

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὅταν κατηγορῆτε γενικῶς τὰς γυναῖκας, ὀλαι ἐξεγείρονται ἐναντίον σας. Ὅταν τὰς κακολογῆτε ἀπὸ μίαν μίαν, ὀλαι συμφωνοῦν μαζί σας.

*

Οἱ πτωχοὶ γνωρίζουν τοὺς φίλους τῶν καλλίτερα τῶν πλουσίων.

*

Σκοπὸς τοῦ φιλαργύρου δὲν εἶνε ἡ συγκόμισις χρημάτων, ἀλλ' ἡ ἀποταμίεσις δυνάμεως. Λιθβάναται εἶδος ὑπεράτης αὐταρεσκείας ν' ἀντιμετωπίξῃ γενναίως ὄλους τοὺς πειρασμοὺς καὶ νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτὸν: — Ἄν ἤθελα τί δὲν ἔκαμνα!